

**Univerzita Palackého v Olomouci**

**Právnická fakulta**

**Jakub Hrček**

**Právní regulace činnosti bank**

**Diplomová práce**

**Olomouc 2019**

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Právní regulace činnosti bank*“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne .....

Jakub Hrček .....

## **Poděkování**

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu své diplomové práce Doc. JUDr. Michaelovi Kohajdovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a spolupráci. Rovněž bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům za podporu a důvěru.

## Obsah

Seznam použitých zkratk	6
1 Úvod	7
2 Bankovní sektor	8
2.1. Důvody regulace	9
2.1.1. Asymetrie informací	9
2.1.2. Specifičnost bankovních institucí	9
2.1.3. Pokles zprostředkování a měnová politika	10
2.2. Cíle regulace	11
3 Regulace vstupu do bankovníctví	12
3.1. Bankovní licence	12
3.1.1. Jednotná bankovní licence	13
3.1.2. Zánik licence	14
3.1.3. Odnětí licence	14
4 Základní povinnosti bank	17
5 Kapitálová přiměřenost	18
5.1. Uvěrové riziko	19
5.2. Tržní riziko	20
5.3. Operační riziko	20
5.4. Systémové riziko	21
5.5. Předpisy o kapitálové přiměřenosti	22
5.5.1. Basilejský výbor	22
5.6. Určování kapitálové přiměřenosti	23
5.6.1. Kapitál podle CRR	24
5.6.2. Rizikově vážené expozice	27
5.6.3. Minimální kapitálový poměr	28
5.6.4. Kapitálové požadavky z druhého pilíře	29
5.6.5. Kombinovaná kapitálová rezerva	30
5.7. Pákový poměr	37
5.8. Aplikace kapitálových požadavků	38
6 Přiměřenost likvidity	40
6.1. Povinné minimální rezervy	41
6.2. Požadavek na krytí likvidity	42
6.2.1. Likvidní aktiva	43

6.2.2. Odtok likvidity.....	47
6.2.3. Přítok likvidity.....	48
6.2.4. Podávání zpráv o likviditě .....	49
6.2.5. Pravidla likvidity podle Zákona o bankách .....	49
6.3. Požadavek stabilního financování .....	49
7 Regule na individuálním a konsolidovaném základě.....	52
7.1. Kapitálové požadavky .....	52
7.2. Požadavky likvidity .....	53
8 Závěr.....	55
Seznam literatury:.....	57
Monografie: .....	57
Právní předpisy: .....	57
Internetové zdroje:.....	58
Ostatní zdroje: .....	59
Abstrakt .....	61
Abstract.....	61
Klíčová slova: .....	62
Keywords:.....	62

## **Seznam použitých zkratek**

<b>ČNB</b>	<b>Česká národní banka</b>
<b>CRD IV</b>	<b>Směrnice EP a ER 2013/36/EU ze dne 26. června 2013</b>
<b>CRR</b>	<b>Nařízení č. 575/2013 ze dne 26. června 2013</b>
<b>EFTA</b>	<b>Evropské sdružení volného obchodu</b>
<b>EHP</b>	<b>Evropský hospodářský prostor</b>
<b>EU</b>	<b>Evropská unie</b>
<b>BCBS</b>	<b>Bankovní výbor pro bankovní dohled</b>
<b>BIS</b>	<b>Banka pro mezinárodní vypořádání</b>
<b>EBA</b>	<b>Evropský orgán pro bankovníctví</b>

# 1 Úvod

Během posledního desetiletí je v bankovním sektoru značně stoupající tendence regulace ze strany státu, případně nadnárodních organizací. Poslední takovou vlnu regulace je možno sledovat v souvislosti s celosvětovou bankovní krizí z roku 2008. Řešení této krize se neobešlo bez rozsáhlých intervencí a pomoci ze strany samotných států. Z tohoto důvodu jsou dnes banky podrobovány větší míře regulace a dohledu, právě ze strany státu, a je možné shledat veřejný zájem na řádném fungování bankovního sektoru. Banky mají velký vliv na celou ekonomiku, a proto můžeme bankovní sektor označit jako strategický a z toho pramenící oprávněnost, popřípadě nutnost jeho regulace a kontroly státu.

Evropskou i národní legislativou jsou vytvářena nová pravidla pro vstup bank na finanční trh a jejich působení. Dochází k harmonizaci pravidel v rámci Evropské unie, ale i v celosvětovém kontextu. Díky globalizaci a provázanosti světové ekonomiky je spolupráce v této oblasti posilována právě z důvodu předcházení dalších krizových situací. Značná část regulace je svěřena orgánům Evropské unie a její legislativě. Určitá zbytková oblast je ponechána českým právním předpisům. Mezi hlavní vnitrostátní prameny regulace bank patří Zákon o bankách a Zákon o České národní bance. Tyto předpisy jsou částečně výsledkem prvotní legislativní činnosti českých zákonodárců, částečně jsou výsledkem implementace předpisů sekundárního práva. Vzhledem k tomu, že již dnes není možné striktně oddělit národní a nadnárodní regulaci v této oblasti, budu se ve své práci zabývat jak vnitrostátní právní úpravou tak právní úpravou orgánů evropské unie v oblasti regulace bank.

V úvodních kapitolách definuji základní pojmy nezbytné pro popsání dané problematiky. Dále popíši důvody regulace a cíle, které jsou regulací sledovány. Následně popíšu vstup banky na trh a podmínky, které jej provází. Hlavní část práce bude zaměřená na regulaci kapitálu banky a pravidla kapitálové přiměřenosti s ní související. Poslední část budu věnovat likviditě banky a jejím požadavkům. Hlavním účelem práce bude přehledně popsat právní zakotvení těchto regulatorních pravidel. Vzhledem k tomu, že značná část pravidel regulace je uplatňována teprve pár let, a část z nich je účinná dokonce od roku 2019, je podle mne přínosné zpracovat zevrubný přehled regulatorních pravidel v oblasti bankovníctví. Dalším důvodem je relativní nepřehlednost a rozsáhlost úpravy, kterou tvoří směrnice, nařízení a české zákonné a podzákoné právní předpisy. Ty se někdy překrývají, někdy na sebe přímo či nepřímo odkazují. Z těchto dvou důvodů proto píši tuto práci, s cílem srozumitelného přehledu jednotlivých právních předpisů upravujících především vstup do bankovníctví, povinnosti bank v oblasti kapitálových požadavků a požadavků likvidity.

## 2 Bankovní sektor

Banky působí na finančním trhu. Finanční trh definuje Velká ekonomická encyklopedie jako : „*systém institucí a instrumentů zabezpečující pohyb peněz a kapitálu v různých formách mezi jednotlivými ekonomickými subjekty na základě nabídky a poptávky*“.<sup>1</sup> Stejný zdroj definuje banku jako: „*druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činností je zprostředkovávání pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty*.“<sup>2</sup> Tuto ekonomickou definici si doplníme vymezením banky podle §1 odst. 1 Zákona o bankách č. 21/1992 Sb., jenž říká, že banky jsou akciové společnosti se sídlem v České republice, které přijímají vlády od veřejnosti, poskytují úvěry, k čemuž mají bankovní licenci. Tento paragraf poskytuje další výčet činností, jež může banka vykonávat, například investiční činnost, vydávání a správa platebních prostředků a další finanční produkty, které však pro účely mé práce nejsou důležité. Podle § 5c mohou navíc působit na našem trhu banky se sídlem v některém členském státu EU, pokud v něm mají oprávnění působit jako banka. Toto je možné na základě jednotné bankovní licence.

Základní funkce banky lze spatřovat v emisi bezhotovostních peněz, prováděním platebního styku a finančním zprostředkováním, jenž by mělo zajistit účinnou přeměnu kapitálu, tedy přeměnu finančních pasiv na aktiva.<sup>3</sup>

Banka je tedy právnická osoba soukromého práva, vzniklá podle zákona o Obchodních korporacích, podnikající na svůj účet na finančním trhu. Od jiných podnikajících subjektů se odlišuje právě řadou regulačních pravidel. Důvody, pro které je bankám věnována vyšší míra pozornosti, bude věnována následující kapitola. Obecně lze však říci, že specifické postavení je dáno přijímáním vkladů od veřejnosti, které jsou pak nezajištěným závazkem, a pro který je nezbytná vysoká míra důvěry, dále pak dominantní postavení bank v platebním styku v rámci celé ekonomiky, díky čemuž má vliv na subjekty soukromého i veřejného práva a fyzické osoby.<sup>4</sup> Z toho vyplývá, že s existencí bank je spojena vyšší rizikovitost než je tomu u jiných subjektů.

---

<sup>1</sup> ŽÁK, Milan a kol. *Velká ekonomická encyklopedie*. 2. vydání. Praha: LINDE Praha, 2002. s. 17

<sup>2</sup> Tamtéž

<sup>3</sup> MEJSTŘÍK, Michal. *Bankovníctví v teorii a praxi*. Praha: Karolinum. 2014. s. 70

<sup>4</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 17



## 2.1. Důvody regulace

Rozlišujeme několik okruhů, ze kterých vycházejí důvody regulace. Jsou jimi specifická bankovních institucí, asymetrie informací, proces poklesu zprostředkování související s měnovou politikou.<sup>5</sup>

### 2.1.1. Asymetrie informací

Asymetrie informací je běžným jevem na finančním trhu, v bankovníctví však může mít dalekosáhlejší důsledky. Je to situace, kdy dané subjekty nemají ani nemohou mít stejný přístup k informacím. V praxi to znamená nemožnost klientů bank posoudit ekonomickou situaci či stabilitu dané banky.<sup>6</sup> Asymetrie pak vzniká jako důsledek utajovaných činností banky, tedy takových, které nelze přesně pozorovat jinými subjekty.<sup>7</sup> Jinými subjekty jsou subjekty vykonávající dohled a regulaci, především pak klienti banky, kteří mají ze své podstaty omezené možnosti informovat se o dané bance. Klienti banky coby vkladatelé jsou v horší pozici než banka, která může lépe posoudit, zda je schopna vložené peníze po čase vrátit či ne. I kdyby vkladatelé měli dostatek informací, nebyli by schopni je posoudit z důvodu omezené odbornosti.<sup>8</sup>

Asymetrie informací je tedy přirozená, protože nelze předpokládat, že všechny subjekty na bankovním trhu budou mít stejný přístup k informacím. Pomocí regulace v oblasti povinného zveřejňování informací bankami může být asymetrie eliminována.

### 2.1.2. Specifická bankovních institucí

Z pohledu právní formy a cíle podnikání, jimž je maximalizace zisku, se banky nijak neodlišují od jiných forem podnikání. Specifická je dána tedy především předmětem činnosti.<sup>9</sup>

Mezi ty patří především emise bezhotovostních peněz a zabezpečování platebního styku, v čemž mají banky rozhodující postavení. Fungující platební styk je předpokladem pro fungující ekonomiku. Dalším specifickým jsou zdroje banky, jejichž velká část je tvořena cizími vklady. Kdyby nebyly banky nijak omežovány v nakládání s těmito svěřenými penězi, mohlo by dojít ke ztrátě důvěry ze strany vkladatelů, která je pro bankovníctví jako takové nezbytná. Vkladatelé by pak mohli upřednostnit jiné

---

<sup>5</sup> REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. s. 363

<sup>6</sup> REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. s. 366

<sup>7</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 18

<sup>8</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 19

<sup>9</sup> REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. s. 363

formy úspor a banky by měly omezené zdroje a v důsledku toho by se také omezily možnosti půjček a celé ekonomika by utrpěla.<sup>10</sup>

Nejvýraznějším specifíkem jsou dalekosáhlé důsledky úpadku bank, které dokážou negativně ovlivnit ekonomiku více než je tomu u jiných subjektů.<sup>11</sup> S tímto souvisí doktrína TBTF (too-big-to-fail), podle které nemůže stát či centrální banka dopustit úpadek velkých bank, ten by vyvolal paniku a podkopal důvěru v bankovníctví jako takové, což by mělo za následek hromadné vybírání vkladů. To ochromí banky, které v důsledku toho nebudou schopny poskytovat úvěry. Tím by byli ohroženi spotřebitelé, ale především podnikající subjekty, které by v důsledku nedostupnosti úvěrů byly nuceny omezit svou činnost, a případně i počet zaměstnanců. Doktrína TBTF má ale i své odpůrce. Ti argumentují morálním hazardem bank i jejich klientů. Morálním hazardem je myšleno podstupování nepřiměřeného rizika s vědomím, že v případě problémů státy zasáhnou a nepřipustí pád velké banky.<sup>12</sup> S tímto souvisí prevence systémového rizika, kterou rozvádím v následující kapitole.

### 2.1.3. Pokles zprostředkování a měnová politika

Podle Velké ekonomické encyklopedie je měnová politika: „*souhrn opatření a zásad, které mají prostřednictvím měnových nástrojů prosazovat splnění stanovených měnových cílů...V tržních ekonomikách je cílem měnové politiky především péče o kvalitu měny – dlouhodobá stabilita kupní síly peněz, tj. boj proti inflaci, resp. měnová rovnováha.*“<sup>13</sup>

Negativní vliv na měnovou politiku, která je vykonávána na mezibankovním trhu, má pokles zprostředkování. Ten v praxi znamená snížení účasti bank na zprostředkování finančních transakcí. V důsledku toho se zvyšuje účast nebankovních institucí<sup>14</sup> na finančním trhu, které nejsou podrobeny takové míře regulace jako banky, čímž získávají konkurenční výhodu. S rostoucí účastí nebankovních institucí na finančním trhu však klesá účinnost měnové politiky.<sup>15</sup> To může vést k ekonomické nestabilitě a k negativním ekonomickým jevům, kterým se právě měnová politika snaží zabránit, nebo je alespoň eliminovat.

---

<sup>10</sup> REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. s. 364

<sup>11</sup> Tamtéž

<sup>12</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorium, 2012. s. 42

<sup>13</sup> ŽÁK, Milan a kol. *Velká ekonomická encyklopedie*. 2. vydání. Praha: LINDE Praha, 2002. s. 435

<sup>14</sup> Jedná se především o pojišťovny, penzijní, podílové a investiční fondy.

<sup>15</sup> REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. s. 326-327

Nejednoznačná je však otázka, jak tomuto fenoménu zabránit. Možností je vztáhnout regulaci i na nebankovní subjekty operující na finančním trhu, či jim zakázat vykonávat typicky bankovní služby. Východiskem může být i samotná regulace bank, kdy bankovní vklady budou zvýhodněny povinným pojištěním vkladů či nouzovými úvěry od centrální banky.<sup>16</sup>

## 2.2. Cíle regulace

Cíle regulace vychází z jejich důvodů a do značné míry s nimi korespondují. Jinými slovy, hlavními cíli regulace je předejít situacím, které ji zdůvodňují. Obecně však lze říci, že hlavními cíli je dosáhnout makroekonomické rovnováhy a účinného, důvěryhodného a dobře fungujícího bankovního systému.<sup>17</sup>

Cílem je tedy určitá prevence možných negativních dopadů, které fungování bank může přinášet. Mimo možné dopady zmíněné v předchozí kapitole je třeba zmínit prevenci systémového rizika, která úzce souvisí se specifícností bankovního prostředí. Systémové riziko jsem již nastínil v předcházejících kapitolách. Je to negativní externalita, tedy: „*výsledek aktivity jednoho ekonomického subjektu, který způsobuje škodu jinému subjektu, aniž by byla tato škoda zahrnuta v jeho nákladech.*“<sup>18</sup>

V praxi to znamená, že podnikání banky je schopné poškodit i jiné subjekty než jen ty, které se na podnikání banky nějakým způsobem podílejí, jako jsou akcionáři banky, vkladatelé, či věřitelé. Týká se to především větších bank, jejichž selhání bude mít větší vliv na ekonomiku státu. Takové banky jsou schopné způsobit selhání celého systému, které negativně ovlivní právě i nezúčastněné subjekty.<sup>19</sup>

Podnikání v bankovníctví je však doprovázeno nejen systémovým rizikem. Jsou jimi například úvěrové, tržní, operační, či riziko likvidity. Těm bude věnována pozornost v kapitole týkající se regulace kapitálové přiměřenosti a přiměřenosti likvidity.

---

<sup>16</sup> REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. s. 367-368

<sup>17</sup> REVENDA, Zbyněk. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Nad zlato. 1993. s. 17

<sup>18</sup> ŽÁK, Milan a kol. *Velká ekonomická encyklopedie*. 2. vydání. Praha: LINDE Praha, 2002. s. 495

<sup>19</sup> BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s.

### 3 Regulace vstupu do bankovníctví

Každá banka musí splnit určité předpoklady před tím, než začne působit na finančním trhu. Splnění těchto předpokladů je vázáno na udělení bankovní licence, bez které nemůže banka existovat. Podmínky udělení licence jsou definovány Zákonem o bankách. Žádost o udělení licence se podává u ČNB, která o udělení také rozhoduje. Žádost se váže pouze k osobě, která ji podala, je tedy nepřevoditelná.<sup>20</sup> Řízení o vydání licence je správní řízení řídicí se správním řádem. Žádost musí být rozhodnuta do 6 měsíců od jejího podání, případně do 12 měsíců, pokud musela být žádost doplněna.<sup>21</sup> Výčet podmínek je v ustanovení § 4 Zákona o bankách a je taxativní.

#### 3.1. Bankovní licence

První podmínka k udělení licence je spjata s minimální výší základního kapitálu, která činí 500 000 000,-Kč a musí být tvořena v této výši peněžitými vklady.<sup>22</sup> Banka tedy musí disponovat touto peněžitou částkou. Tato minimální hranice je takto nastavena proto, aby se do bankovníctví nedostaly subjekty, které nemají dostatečné finanční prostředky. V evropském kontextu je hranice minimálního kapitálu nastavená přísně. Podle článku 12 Směrnice CRD IV je minimální výše základního kapitálu banky stanovena pouze na 5 000 000 EUR. Česká právní úprava se tedy vydala cestou přísnější regulace u vstupu do bankovníctví. Argumentem proti tak vysoké hranici minimálního základního kapitálu může být omezení konkurenčního prostřední, protože dosáhnout na hranici minimálního kapitálu se podaří velmi omezenému okruhu uchazečů. Na druhou stranu je důležité, aby v tak rizikovém prostředí vystupovaly dostatečně stabilní a důvěryhodné společnosti a případné nežádoucí subjekty byly tímto pravidlem již dopředu eliminovány.

Základní kapitál musí mít průhledný a nezávadný původ, stejně tak jako další finanční zdroje banky.<sup>23</sup> Cílem je, aby základní kapitál či jiné finanční zdroje banky nepocházely z trestné činnosti či nesloužily k legalizaci výnosů z trestné činnosti.<sup>24</sup>

Další podmínky jsou kladeny především na odbornost a důvěryhodnost osob působících ve vedení banky. Důvěryhodnost a odbornost jsou neurčitými právními pojmy, jejichž výklad

---

<sup>20</sup> DŘEVÍNEK, Karel, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 39 (§ 4)

<sup>21</sup> Tamtéž s. 40

<sup>22</sup> Zákon č. 21/1992 Sb., zákon o bankách, ve znění pozdějších předpisů

<sup>23</sup> Zákon č. 21/1992 Sb., zákon o bankách, ve znění pozdějších předpisů

<sup>24</sup> DŘEVÍNEK, Karel, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 43 (§ 4)

je v pravomoci ČNB. Důvěryhodnost je tak ČNB vykládána jako „dobrá pověst“, odbornost představuje dostatečné znalosti a zkušenosti z finančního trhu.<sup>25</sup> Prvním okruhem jsou osoby, kterým má být licence udělena, druhou skupinou jsou osoby s kvalifikovanou účastí. Těmi jsou ty osoby, které koncentrují alespoň 10 % kapitálu či hlasovacích práv, čímž mohou ovlivňovat vedení banky.<sup>26</sup> Pokud takových osob není, tak 20 největších akcionářů banky. Další skupinou osob budou členové statutárních orgánů, členové správní a dozorčí rady. U této skupiny je vyžadována navíc i zkušenost, jelikož jim je svěřeno obchodní vedení společnosti.<sup>27</sup> Důvěryhodnost a odbornost je u těchto osob vyžadována právě z důvodu faktického vlivu na vedení, rozhodování a kontrolní činnost banky. Takové osoby jsou v postavení, kterého mohou zneužít na úkor věřitelů či vkladatelů i akcionářů, proto jsou na ně kladeny tyto požadavky.

Banka musí mít technické a organizační předpoklady pro výkon její plánované činnosti a funkční řídicí a kontrolní systém. Technickými předpoklady je myšlen výpočetní systém zabezpečující evidenci a účetnictví, dále pak informační systém. Organizační předpoklady jsou stanovy banky, její organizační struktura neboli vnitřní uspořádání.<sup>28</sup> Konkrétní podmínky vnitřní organizace a uspořádání dále definuje ustanovení § 8 Zákona o bankách.

Poslední významnou podmínkou udělení licence je obchodní plán, který vychází z navrhované strategie činnosti banky podložený reálnými ekonomickými kalkulacemi. Ten se předkládá na tři roky dopředu. Měl by korespondovat s aktuální i předpokládanou situací na trhu a s velikostí banky. Je to v podstatě obchodní strategie banky, která indikuje směřování banky a její koncepční plán do budoucna.<sup>29</sup>

### 3.1.1 Jednotná bankovní licence

Princip jednotné licence funguje v České republice od vstupu do EU. Znamená to, že banky z jiných členských států mohou působit na českém bankovním trhu bez nutnosti udělení licence ČNB. Stejně tak mohou české banky působit na bankovním trhu ostatních

---

<sup>25</sup> DŘEVÍNEK, Karel, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 44 (§ 4)

<sup>26</sup> Nařízení CRR čl. 4 odst 1 bod 36

<sup>27</sup> DŘEVÍNEK, Karel, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 46 (§ 4)

<sup>28</sup> Tamtéž s. 47

<sup>29</sup> BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s. 131

členských zemí. Dohled pak provádí orgán domovského státu banky. Mimo země EU se toto pravidlo vztahuje na členské státy EFTA, které jsou součástí EHP, kromě Švýcarska.<sup>30</sup>

### 3.1.2. Zánik licence

V ustanovení § 7a Zákona o bankách je výčet způsobů zániku licence. Podle něj zaniká licence dnem:

- kterým nabývá právní moc rozhodnutí o odnětí licence (více v kapitole 4.3.),
- ke kterému se banka ruší, pokud se ruší likvidací, zrušení s likvidací je možné na základě rozhodnutí valné hromady, které je vázáno na předchozí souhlas ČNB podle ustanovení §16 odst. 1 Zákona o bankách,<sup>31</sup>
- od kterého podle rozhodnutí valné hromady dosavadní banka nadále nebude vykonávat činnost, ke které je třeba licenci, takové rozhodnutí bude stejně jako v předchozím případě podléhat souhlasu ČNB,
- výmazu banky z obchodního rejstříku, pokud zaniká bez likvidace, tento případ nastane, když banka zanikne s univerzální právním nástupcem, je také možno tak učinit pouze s předchozím souhlasem ČNB,<sup>32</sup>
- ke kterému nabylo právní moci rozhodnutí o zákazu činnosti banky na území České republiky podle jiného právního předpisu, takovým právním předpisem bude zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, dle ustanovení §20 tohoto zákona může soud uložit právnické osobě trest zákazu činnosti, před uložením této sankce však soud vyžádá stanovisko ČBN k takovému opatření a možným dopadům jeho uložení.<sup>33</sup>

### 3.1.3. Odnětí licence

Zákon o bankách přiznává ČNB pravomoc odejmout bance její licenci. Je to však prostředek *ultima ratio*, pro který musí být splněny zákonné podmínky. Před samotným odejmutím licence si ČBN vyžádá stanovisko Ministerstva financí. Dnem právní moci rozhodnutí o odnětí licence pak banka již nesmí vykonávat žádnou činnost, s výjimkou těch, které jsou nutné pro vypořádání jejich pohledávek a závazků.<sup>34</sup>

---

<sup>30</sup> BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s. 135

<sup>31</sup> Tomáš, RÝDL, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 108 (§7a)

<sup>32</sup> Tamtéž

<sup>33</sup> Tamtéž s. 109

<sup>34</sup> BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s. 133-134

Zákon rozlišuje obligatorní a fakultativní podmínky odejmutí licence. Obligatoční odejmutí nastane podle ustanovení § 34 Zákona o bankách, při přetrvávajících závažných nedostatcích v činnosti banky nebo pobočky zahraniční banky z jiného než členského státu, a nebo při jejich úpadku. Nedostatek tedy musí být přetrvávající, nikoli jednorázový a jeho závažnost musí dosahovat určité intenzity<sup>35</sup>, není možné předpokládat, že mírnější opatření by vedlo k nápravě.<sup>36</sup> V případě úpadku banky je odejmutí jedinou možností, jak zahájit insolvenční řízení. Bez odejmutí licence totiž není možné podat insolvenční návrh.<sup>37</sup> Další situací, kdy je ČBN nucena odejmout bankovní licenci, je pokles kapitálového poměru banky na individuálním základě na menší než jednu třetinu poměru. Tento poměr je určen podle čl. 92 odst. 1 písm. c) nařízení CRR a činí 8 % (více o tomto v kapitole o kapitálové přiměřenosti). Pokud nastane takový pokles, je banka těsně před úpadkem.<sup>38</sup> Znamená to, že by licence byla bance stejně s největší pravděpodobností odejmuta v okamžiku, kdyby již byla v úpadku. V tomto případě tak odejmutí licence je snahou zabránit co největším škodám.

Fakultativní možnosti odejmutí licence jsou:

- banka nebo pobočka banky z jiného než členského státu nezačala činnost do 12 měsíců ode dne udělení licence nebo jestliže po dobu 6 měsíců nepřijímá vklady od veřejnosti nebo neposkytuje úvěry, tato situace cílí na možnost, kdy společnost získá licenci, ale nevyužívá ji, a nebo spravuje vklady svých klientů, ale pozastaví přijímání nových vkladů a poskytování úvěrů čistě z obchodních důvodů,<sup>39</sup>
- v činnosti banky byl zjištěn nedostatek, který by mohl naplnit znaky správního deliktu podle zákona o bankách, v případě správních deliktů je podle zákona o bankách sankce ukládána především pokutou, odnětí licence je *ultima ratio*, v případech zvláště závažných,
- žadatel v žádosti o licenci uvedl nepravdivé údaje nebo zamlčel podstatné údaje nezbytné pro posouzení žádosti o udělení licence, v takovém případě má odejmutí účinky *ex nunc*,<sup>40</sup>

---

<sup>35</sup> Tomáš, RÝDL, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 400 (§ 34)

<sup>36</sup> BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s. 134

<sup>37</sup> PIHERA, Vlastimil, *Zákon o bankách – komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 322 (§34)

<sup>38</sup> Tomáš, RÝDL, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 404 (§ 34)

<sup>39</sup> Tamtéž s. 402

<sup>40</sup> Tomáš, RÝDL, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 403 (§ 34)

- proti bance bylo vydáno pravomocné rozhodnutí pro závažné porušení zákona upravujícího opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- banka nesplňuje požadavky stanovené v části třetí, čtvrté nebo šesté nařízení CRR a v ustanovení § 26 odst. 2 písm. a) bod 1 nebo v § 26 odst. 2 písm. c) Zákona o bankách, jedná se o pravidla angažovanosti, likvidity a kapitálové požadavky, kterým se budu věnovat v následujících kapitolách.

ČNB se v minulosti uchýlila k tomuto nejzazšímu opatření, a to hned několikrát. V roce 1995 byla licence odebrána Kreditní a průmyslové bance. Stalo se tak, protože tato banka poskytl úvěry firmám napojeným na generálního ředitele a majitele banky, a tyto úvěry překračovaly povolené limity.<sup>41</sup> Další příkladem je odejmutí licence Universal bance, z roku 1999, z důvodu nedostatečné kapitálové přiměřenosti.<sup>42</sup> Poslední případ odebrání licence je z roku 2016. Jednalo se o ERB bank, která nakupovala dluhopisy v rozporu se zákonem a v souvislosti s tím byl zjištěn nefunkční řídicí a kontrolní systém banky.<sup>43</sup>

---

<sup>41</sup> ROZÍNKOVÁ, Ivana. *Neslavný primát Kreditní a průmyslové banky* [online]. ihned.cz, 16.10. 1995 [26.3. 2019]. Dostupné na <<https://archiv.ihned.cz/c1-853578-neslavny-primat-kreditni-a-prumyslove-banky>>.

<sup>42</sup> ŠVEHLA, Martin. *Universal banka* [online]. cnb.cz, 4.2. 1999 [26.3. 2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro\\_media/tiskove\\_zpravy\\_cnb/1999/219.html](https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/1999/219.html)>

<sup>43</sup> ZEMAN, Marek. *ČNB odnímá licenci ERB bank* [online]. cnb.cz, 24.10. 2016 [26.3. 2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro\\_media/tiskove\\_zpravy\\_cnb/2016/20161024\\_erb\\_bank\\_licence.html](https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2016/20161024_erb_bank_licence.html)>



## 4 Základní povinnosti bank

Na rozdíl od regulace vstupu do bankovníctví se základní povinnosti bank týkají již činnosti bank. Je to soubor pravidel, které musí banky dodržovat. Jejich porušování může vést v krajních případech až k odnětí bankovní licence, jak jsem popsal v předcházející kapitole.

Základní povinnosti banky mohou být stanoveny dvěma způsoby, první je systém založený na obecných principech, druhým je systém založený na přesně stanovených pravidlech. První způsob je obecnější a flexibilnější, ale zároveň je nepředvídatelný a lehce zneužitelný, protože vznikne široký prostor pro výklad těchto principů. Druhý způsob jasně definuje jednotlivé požadavky na banky a regulátorům, i samotným bankám zbývá menší prostor pro tendenční výklad. Nevýhodou však je, že mohou vznikat mezery v zákoně a úprava může být rigidní. Dnes dochází k celosvětovému sbližování pravidel regulace, která je založena především na přesně stanovených pravidlech.<sup>44</sup> Tento způsob shledávám vhodnějším vzhledem ke komplikovanosti celého odvětví a strategického postavení bank v ekonomice, ostatně jak jsem psal v předcházejících kapitolách.

Základní povinnosti jsou koncipovány tak, aby co možná nejvíce odpovídaly cílům regulace, a aby se vztahovaly na všechny činnosti banky. V mé práci se nebudu zabývat všemi povinnostmi bank, které musí dodržovat, ale pouze těmi nejdůležitějšími, mezi které patří přiměřenost kapitálu a pravidla likvidity.<sup>45</sup> Tyto povinnosti jsou zároveň nejkomplikovanější co se týče právní úpravy. Ta je velmi technického rázu a prolínají se zde vlivy národního a komunitárního práva, a zároveň vlivy standardů a doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS). Ty můžeme považovat za *soft law*, ale vzhledem k míře odbornosti a vlivu BCBS jsou jeho dokumenty inkorporovány přímo do komunitárního práva, a tedy v konečném důsledku jsou více než jen *soft law*.

---

<sup>44</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 23-25

<sup>45</sup> REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. s. 376

## 5 Kapitálová přiměřenost

Kapitálová přiměřenost je „konstruována jako poměr kapitálu bankovní instituce na jejich rizikově vážených aktivech (aktivech upravených koeficienty podle stupně rizikovosti).“<sup>46</sup> Zjednodušeně řečeno, je to minimální kapitál banky v poměru k jejím aktivům. Minimální kapitál zda však neznamená základní kapitál banky (500 mil. Kč), ten je pouze jednou ze složek minimálního kapitálu. Banky si musí tvořit vlastní zdroje, ze kterých budou schopny krýt případné ztráty např. z poskytnutých úvěrů. V případě ztrát tak nebudou ohroženi věřitelé a vkladatelé, ale banka sama bude schopna krýt ztráty svým kapitálem.<sup>47</sup>

Kapitálová přiměřenost je pak stanovována každé bance na míru, v závislosti na míře rizika, na skladbě aktiv a pasiv a na celkovém podílu na bankovním trhu. V případě, že bude držet rizikovější aktiva nebo bude systémově významnější, budou ji vyměřeny vyšší kapitálové požadavky.<sup>48</sup>

Kapitál banky je tvořen třemi složkami, tier 1 – 3. Tier 1 je tvořen především splaceným základním kapitálem, emisním áziem, povinnými rezervami a nerozděleným ziskem, a je snížený o odečitatelné položky, jako např. neuhrazené ztráty banky. Tier 2 tvoří rezervy k rizikově váženým aktivům a termínovaný podřízený dluh. Tier 3 je tvořen krátkodobým podřízeným dluhem.<sup>49</sup> V rámci nové úpravy už kapitál tier 3 vzhledem ke své nižší kvalitě nehraje roli a při tvorbě kapitálových požadavků se k němu nepřihlíží. Nová úprava totiž klade vyšší nároky na kvalitu kapitálu.<sup>50</sup>

V případě, že by banky nebyly povinny tvořit vlastní kapitál k poměru rizik, přecházely by rizika na vkladatele a klienty banky. Většinu pasiv banky tvoří cizí zdroje, nikoli vlastní kapitál. Banka ve snaze o co nejvyšší zisk a rentabilitu kapitálu akcionářů nebude zohledňovat pákový poměr („Pákový poměr představuje poměr vztah kapitál/aktiva“<sup>51</sup>, více o pákovém poměru v kapitole 5.7.). Banka zvýší svoji zadluženost a poměr kapitálu vůči rizikům s tím souvisejících bude nepřiměřeně nízký. Účast akcionářů by se tím snižovala, naopak rentabilita kapitálu by rostla a rizika by se přenášely na vkladatele a věřitele banky. To je hlavní argument pro regulaci kapitálové přiměřenosti.<sup>52</sup>

<sup>46</sup> ŽÁK, Milan a kol. *Velká ekonomická encyklopedie*. 2. vydání. Praha: LINDE Praha, 2002. s. 359

<sup>47</sup> BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. s. 487

<sup>48</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 61

<sup>49</sup> BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s. 144

<sup>50</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 329

<sup>51</sup> BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 55

<sup>52</sup> BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 30-31

## 5.1. Úvěrové riziko

Úvěrové riziko vzniká především při poskytování úvěrů, ale i při jiných typech závazků, jako např. při obchodech s cennými papíry nebo u poskytování investičních produktů. Spočívá v nejistotě, zda protistrana bude schopna splnit svůj závazek včas a v celé výši. Míra úvěrového rizika je pak dána nominální hodnotou transakce, schopností a ochotou druhé strany splnit své závazky a druhem transakce. Např. u úvěru je riziko představováno celou nominální hodnotou transakce, u úvěrových derivátů je riziko dáno pouze rozdílem mezi cenou sjednanou a cenou náhradní transakce.<sup>53</sup>

Celkově je úvěrové riziko dáno strukturou a kvalitou bilančních a mimobilančních aktiv dané banky. Úvěrové riziko tvoří několik složek<sup>54</sup>:

- první složkou úvěrového rizika je přímé úvěrové riziko. Je dáno subjektem závazku, jeho schopností splatit svůj dluh a trvá po celou dobu trvání závazku. Čím je doba splatnosti úvěru delší, tím je pro banku rizikovější,
- druhou složkou je riziko úvěrových ekvivalentů, jako např. bankovní záruka nebo dokumentární akreditivy. V tomto případě je riziko dáno selháním klienta,
- riziko úvěrové angažovanosti je dáno právě úvěrovou angažovaností banky vůči jednotlivým klientům, skupinám klientů, regionům nebo ekonomickým sektorům. Banka musí mít stanovené úvěrové limity vůči jednotlivým klientům, čímž zabrání ztrátě z nadměrné expozice vůči nim,
- vypořádací riziko nastává v okamžiku, kdy klient nevypořádá svůj závazek v době, kdy k tomu byl zavázán nebo kdykoli poté. Závisí na míře rizika kurzu cenného papíru a době mezi sjednáním obchodu a jeho vypořádáním.

Úvěrové riziko bývá považováno za nejvýznamnější, proto je mu věnována nejvyšší pozornost, a také je vůči němu požadovaný nejvyšší podíl kapitálového požadavku. Důkladným posouzením úvěrového portfolia banky, struktury a rozložení jednotlivých druhů úvěru lze úvěrové riziko ocenit a následně učinit konkrétní opatření směřující ke snížení úvěrového rizika. Jedná se především o diverzifikaci úvěru, dostatečné zajištění úvěru a konkrétní podmínky poskytnutí úvěru. Diverzifikace ať už podle druhu úvěrů či podle hospodářského

---

<sup>53</sup> BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s. 95

<sup>54</sup> POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2013. s. 171-172

odvětví může do budoucna předejit úvěrovým rizikům spojeným se specifícností daného druhu úvěru či odvětví. Diverzifikace je dále uplatňována v regulaci úvěrové angažovanosti.<sup>55</sup>

## 5.2. Tržní riziko

Tržní riziko je dáno změnou kurzů, sazeb a cen na finančním trhu a může se projevit nárůstem hodnoty závazků banky nebo poklesem aktiv v portfoliu banky.<sup>56</sup> Řízení tržního rizika je upravováno ve třech oblastech, jimiž jsou zátěžové testování, měření a sledování tržního rizika a limitů tržního rizika.<sup>57</sup>

Podle Bláhové<sup>58</sup> je rozlišováno tržní riziko hlavní, pod které spadá:

- úrokové riziko, které je nejvýznamnější, protože při změně úrokových sazeb jsou přímo ovlivňována úročená aktiva a pasiva banky, které tvoří velkou část bilančních položek banky,
- měnové riziko, neboli devizové, je dáno nejistotou budoucího vývoje kursů měn, v nichž jsou jednotlivá pasiva a aktiva banky, případně odchozí a příchozí platby banky. Výše tohoto rizika závisí na složení těchto aktiv a pasiv, případně plateb podle různých měn,
- akciové riziko vychází z pohybu cen akcií. Je možné rozlišovat ještě specifické akciové riziko, které je dáno změnou finanční situace konkrétního emitenta a systémové akciové riziko, které je dáno celkovým vývojem akciového trhu,
- komoditní riziko souvisí s vývojem cen jednotlivých komodit, se kterými však banky obchodují v omezené míře.

Tržní riziko vedlejší se dělí na riziko úvěrového rozpětí a korelační riziko. Na rozdíl od hlavních rizik, které jsou dány pohybem cen, jsou vedlejší rizika dány pohybem rozdílů cen.

## 5.3. Operační riziko

Operační riziko je podle čl. 4 odst. 1 bodu 52 nařízení CRR riziko ztráty, které vyplývá z nedostatků či selhání vnitřních procesů, osob a systémů, nebo z vnějších událostí, a zahrnuje

---

<sup>55</sup> POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2013. s. 172

<sup>56</sup> BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s. 96

<sup>57</sup> POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2013. s. 163

<sup>58</sup> BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 142

právní riziko. Právní riziko je např. riziko nedokonale sepsané smlouvy nebo nepříznivého výsledku soudního sporu.<sup>59</sup> Na toto nařízení přímo odkazuje Zákon o bankách. Babouček<sup>60</sup> rozlišuje čtyři primární zdroje, kterými jsou:

- nedostatek či selhání interních procesů. Těmi mohou být nedostatky ve výkonu činnosti ať už nedbalostní nebo úmyslné, nebo např. pracovní spory,
- lidský faktor neboli lidské selhání. Tím může být porušení nebo obejití zákona či interního předpisu. V krajním případě se může jednat i o naplnění skutkové podstaty trestného činu krádeže, zpronevěry či podvodu, a to buď vlastních zaměstnanců nebo osob z vnějšího prostředí, případně kombinace obou skupin,
- nedostatky či selhání systému můžou nastat v důsledku technických a technologických systémů či jejich činností, případně selhání nebo porucha infrastruktury,
- vnější události, pod které je možno zařadit rozličné příčiny, jako např. přírodní pohromy nebo sociálně-politické události, jako války, terorismus apod.

Jako způsoby minimalizace operačního rizika je možno uvést např. oddělení rozhodovacích a vykonávacích procesů v bance, různé kontroly a interní audity, dostatečné zabezpečení, zvýšená kontrola způsobilosti k výkonům určitých profesí, nejrůznější pojištění apod. Mimo tyto způsoby je operační riziko regulováno kapitálovým požadavkem ke krytí tohoto rizika.<sup>61</sup>

## 5.4. Systémové riziko

Systémové riziko banky je projevem závislosti banky na vývoji ekonomiky a podílem banky na bankovním trhu. Tomuto riziku nemůže banka, ani jiný podnikající subjekt na finančním trhu, zabránit, může jej pouze zmírnit. Čím má banka větší objem aktiv, tím jí hrozí větší systémové riziko.<sup>62</sup> Jeho příčinou může být změna měnové a fiskální politiky.<sup>63</sup> Obecně je systémové riziko jedním z hlavních důvodů regulace bank obecně (viz. kap. 2.2.). Systémové riziko se také může projevit v provázanosti jednotlivých bank na finančním trhu,

---

<sup>59</sup>BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck. 2012. s. 489

<sup>60</sup>BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. s. 98

<sup>61</sup>Tamtéž

<sup>62</sup>POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2013. s. 180-181

<sup>63</sup>PAVLÁT, Vladislav, KUBÍČEK, Antonín. *Regulace a dohled nad finančními trhy*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. s. 24

i globálním, úpadek jedné banky bude mít vliv na celý systém a může způsobit úpadek dalších bank.<sup>64</sup> Míra dopadu selhání banky na celý systém je nazývána systémová významnost.<sup>65</sup>

## 5.5. Předpisy o kapitálové přiměřenosti

Od 1.1. 2014 platí ve všech členských státech EU Nařízení CRR a Směrnice CRD IV, které sjednotily pravidla určující mimo jiné kapitálovou přiměřenost bank pro bankovní unii. Až na pár výjimek jsou provedením pravidel Basel III (viz kapitola 5.5.1), které byly vytvořeny Basilejským výborem.<sup>66</sup> Do té doby byla kapitálová přiměřenost upravována především Zákonem o bankách a Vyhláškou ČNB č. 123/2007 Sb. Ta byla zrušena k 5.3. 2014. Je třeba dodat, že i přes to, že byla kapitálová přiměřenost upravována na národní úrovni, byla právní úprava značně inspirována a ovlivňována právě doporučeními Banky pro mezinárodní platby (BIS)<sup>67</sup>, při které působí Basilejský výbor. Směrnice CRD IV je inkorporována do národní úpravy, především Vyhláškou č. 163/2014 Sb. a novelizacemi Zákona o bankách.

Nařízení CRR bylo vydáno v roce 2013 a v roce 2014 vešlo v platnost, avšak pravidla nastavená nařízením byla uplatňována postupně a v plném rozsahu začala platit od roku 2019. Nařízení CRR je také prvním nařízením v této oblasti, před jeho vydáním byla bankovní regulace upravována na evropské úrovni jen směrnicemi, který bylo nutno implementovat do národních právních předpisů. Je to z důvodu jednotného výkladu na úrovni všech členských států, které je posíleno ještě prováděcí vyhláškou EBA obsahující přesné technické regulační požadavky.<sup>68</sup>

### 5.5.1. Basilejský výbor

Basilejský výbor (BCBS) byl vytvořen v roce 1974 centrálními bankami zemí G10 a působí při Bance pro mezinárodní platby (BIS). Činnost výboru se zaměřuje na pravidla

---

<sup>64</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 19

<sup>65</sup> SKOŘEPA, Michal. *Systémové riziko a kapitál českých bank*. [online]. čnb.cz. 1.10. 2014 [cit. 24.4.2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/cs/o\\_cnb/cnblog/Systemove-riziko-a-kapital-ceskych-bank/](https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Systemove-riziko-a-kapital-ceskych-bank/)>

<sup>66</sup> *Kapitálové požadavky na banky* [online]. consilium.europa.eu, 12.3.2019 [cit. 15.4. 2019]. Dostupné na <<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/banking-union/single-rulebook/capital-requirements/>>

<sup>67</sup> BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck. 2012. s. 487

<sup>68</sup> BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 48-49

regulace bankovního, především na pravidla kapitálové přiměřenosti a principy bankovního dohledu.<sup>69</sup>

V roce 1988 výbor vydal dokument International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards, známý jak Basel I. Tímto dokumentem byly stanoveny počátky regulace kapitálové přiměřenosti. Výbor později vydal Basel II a v reakci na finanční krizi vydal v roce 2010 dokument Basel III, na základě kterého jsou dnes nastavovány regulační pravidla bank.<sup>70</sup>

Basel III neboli třetí basilejská kapitálová dohoda přinesla nová pravidla, která měla být implementována v průběhu období 2013 až 2018. Basel III je reakcí na poslední finanční krizi, která má bankovní sektor posílit a zvýšit jeho odolnost proti budoucím krizím.<sup>71</sup>

I přesto, že činnost výboru není právně závazná, svou autoritou byla přejímána do závazných právních předpisů. Je tomu tak i u Basel III, který je až na drobné výjimky implementován do Nařízení CRR a Směrnice CRD IV.<sup>72</sup>

Jelikož je Basel III reakcí na minulé krize, jeho opatření cílí na dosavadní slabiny bankovního sektoru, které se právě v průběhu minulých krizí projeví. Dva největší nedostatky byly právě nedostatek kvalitního regulatorního kapitálu a neadekvátní zásoby likvidních prostředků bank (kapitola 6).<sup>73</sup>

## 5.6. Určování kapitálové přiměřenosti

Pravidla a mechanismy určování kapitálové přiměřenosti vychází z Nařízení CRR. Podle článku 1 písm. a) nařízení upravuje jednotná pravidla týkající se obecných obezřetnostních požadavků v souvislosti s kapitálovými požadavky. Okruh subjektů, na které tato úprava dopadá, je vymezen směrnicí CRD IV, na kterou odkazuje rovněž čl. 1. V článku 2 Směrnice CRD IV je oblast působnosti vymezena pouze tím, že Směrnice se vztahuje na instituce. V článku 3 odkazuje zpět na Nařízení CRR, kde jsou v článku 4 definovány jednotlivé subjekty regulace. Pro naše účely postačí článek 4 bod 1, který říká, že úvěrovou institucí je podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet. Dále je řečeno, že institucí je myšlena úvěrová instituce nebo investiční podnik.

---

<sup>69</sup> Basilejský výbor [online]. cnb.cz, 23.2. 2018 [cit. 20.4.2019]. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/mezinarodni-aktivity/basilejsky-vybor/index.html>>

<sup>70</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 62-76

<sup>71</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 327

<sup>72</sup> BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 48

<sup>73</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 327

### 5.6.1 Kapitál podle CRR

Definice použitelného kapitálu je obsažena v bodu 71 Nařízení CRR a je jím kapitál tier 1 a tier 2, na rozdíl od předchozí právní úpravy se již nezohledňuje kapitál tier 3. Nařízení CRR dle Basel III klade oproti předchozí úpravě vyšší požadavky na kvalitu kapitálu, jeho konzistentnost a transparentnost.<sup>74</sup>

Podle článku 25 je kapitál tier 1 tvořen součtem kmenového kapitálu tier 1 a vedlejšího kapitálu tier 1 banky. Kmenový kapitál tier 1 dle článku 26 (1) tvoří:

- kapitálové nástroje, jsou-li splněny podmínky stanovené v článku 28, případně článku 29. Výčet těchto podmínek je dlouhý a složitý. Pro příklad uvedu pouze tři,
  - a) nástroje jsou vydány přímo bankou s předchozím souhlasem vlastníků banky nebo, je-li to povoleno, podle použitelného vnitrostátního práva, vedoucího orgánu banky,
  - b) nástroje jsou plně uhrazeny a jejich nákup není přímo ani nepřímo financován bankou,
  - c) nástroje jsou jasně a odděleně uvedeny v rozvaze v rámci účetní závěrky banky, v praxi se bude jednat o splacený základní kapitál ve formě kmenových akcií,<sup>75</sup>
- emisní ážio související s nástroji uvedenými v předchozím bodu,
- nerozdělený zisk,
- kumulovaný ostatní úplný výsledek hospodaření,
- ostatní fondy,
- rezervní fond na všeobecná bankovní rizika.

Kmenový kapitál tier 1 je hlavním kapitálem banky a musí být nejkvalitnější složkou kapitálu. Výčet jednotlivých podmnožin tohoto kapitálu v nařízení odpovídá požadavkům Basel III. Před zařazením položek do kmenového kapitálu tier 1 musí být tyto položky regulovány složitými odpočty a redukcemi, které kladou ještě větší požadavky na kvalitu tohoto kapitálu.<sup>76</sup>

Těmito odpočty jsou podle článku 36 Nařízení CRR např. ztráty běžného účetního roku, nehmotná aktiva nebo odložené daňové pohledávky závislé na budoucím zisku. Nehmotná

---

<sup>74</sup>BLÁHOVÁ, Nad'a. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 51

<sup>75</sup>CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 330

<sup>76</sup>BLÁHOVÁ, Nad'a. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 51



aktiva jsou odečítána z důvodu nezpůsobilosti krýt případné ztráty banky právě kvůli své povaze nehmotnosti, jedná se např. o dobrou pověst a reputaci banky, jež je měřitelná jako rozdíl tržní hodnoty banky a jejich aktiv snížené o závazky. Kvalita, kterou musí kmenový kapitál tier 1 vykazovat, je podmíněna i zákazem zatížení těchto položek jakýmkoli závazkem, nesmí být podmíněna splatností. Tyto položky musí být v rozvaze vedeny odděleně a explicitně.<sup>77</sup>

Vedlejší kapitál tier 1 tvoří, podle článku 52 Nařízení CRR, kapitálové nástroje za předpokladu, že splní podmínky, jejichž výčet je v článku 53 odst. 1 a emisní ážio související s těmito kapitálovými nástroji. Článek 53 (1) obsahuje výčet podmínek v písmenech a - p. Uvedu opět jen několik z nich, např.:

- nástroje, které byly vydány a plně uhrazeny,
- nástroje nebyly zakoupeny bankou, případně dceřinými podniky banky nebo podnikem, v němž má instituce účast ve formě přímého vlastnictví nebo kontroly nejméně 20 % hlasovacích práv nebo kapitálu daného podniku,
- nákup nástrojů není přímo ani nepřímo financován bankou,
- v případě platební neschopnosti banky se nástroje řadí za nástroje zahrnované do kapitálu tier 2.

Vedlejší kapitál tier 1 tvoří především: „*nástroje, které jsou podřízené, spojené s plně diskrečními nekumulativními dividendami nebo kupóny a nemají stanovené ani datum splatnosti ani pobídku ke zpětnému odkupu*“<sup>78</sup>. Tyto nástroje jsou obdobné akciím, avšak ne tak striktně redukované, jako je tomu v případě hlavního kapitálu tier 1.<sup>79</sup>

Odpočty od vedlejšího kapitálu tier 1 jsou definovány v článku 56 v písmenech a) – f). Jsou jimi např. daňové platby týkající se položek vedlejšího kapitálu tier 1 předvídatelné v době výpočtu. Vedlejší kapitál tier 1 lze definovat jak kapitál, který vykazuje prvky charakteristické jak pro závazek, tak pro dluh. Jsou to tzv. hybridní kapitálové nástroje.<sup>80</sup>

Kapitál tier 2 je definován v článku 62 a 63 Nařízení CRR. Jsou jimi kapitálové nástroje a podřízené půjčky, které splňují podmínky písm. a) – n) článku 63, např. nástroje, které jsou

---

<sup>77</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 330

<sup>78</sup> KABELÍK, Karel. *Bankovní regulace: Trendy a dopady* [online]. Praha: Česká bankovní asociace, 2015. s. 60 [cit. 21.4. 2019]. Dostupné

na <[https://www.czechba.cz/sites/default/files/cba\\_banking\\_regulation\\_trends\\_and\\_impacts\\_karel\\_kabelik.pdf](https://www.czechba.cz/sites/default/files/cba_banking_regulation_trends_and_impacts_karel_kabelik.pdf)>

<sup>79</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 330

<sup>80</sup> BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 51

vydány nebo podřízené půjčky získány a plně uhrazeny, nástroje nebo podřízené půjčky mají dobu splatnosti nejméně pěti let. Dále pak emisní ážio související s nástroji, které splňují podmínky v článku 63, písm. a - n. Podřízené půjčky jsou půjčky s nižší prioritou umořování. Dále zde spadají např. obecné rezervy, které nejsou tvořeny pro konkrétní rizika, nebo nezveřejněné rezervy.<sup>81</sup>

Odpočty položek kapitálu tier 2 jsou podle článku 66 např. přímé, nepřímé a syntetické kapitálové investice do vlastních nástrojů zahrnovaných do kapitálu tier 2, včetně vlastních nástrojů zahrnovaných do kapitálu tier 2, které by banka mohla být povinna odkoupit na základě stávajících smluvních závazků, nebo přímé, nepřímé a syntetické kapitálové investice do nástrojů zahrnovaných do kapitálu tier 2 subjektů finančního sektoru, s nimiž je banka ve vztahu vzájemné účasti a příslušné orgány se domnívají, že jeho účelem je uměle zvýšit kapitál instituce. Řada položek odpočtů není realizována u kapitálu tier 2 právě na úkor kapitálu tier 1. Což klade ještě větší důraz na kvalitu kapitálu tier 1, na rozdíl od předchozí úpravy, podle které bylo možné některé odpočty uplatnit právě i u položek kapitálu tier 2. Obecně tak nejsou kladeny tak vysoké požadavky na kapitál tier 2, a ten je označován jako vedlejší. I proto je jeho podíl na celkových kapitálových požadavcích menší než dřív. Navíc je řada položek kapitálu tier 2 posuzována národním regulátorem, v našem případě ČNB, která přezkoumává dané položky individuálně.<sup>82</sup>

Kmenový kapitál tier 1 je podle článku 50 Nařízení CRR složen z položek kmenového kapitálu tier 1 po provedení odpočtů, po provedení úprav dle článku 32 – 35, jako např. dodatečná úprava ocenění a uplatnění výjimek při nedosažení prahových hodnot (článek 48), při uplatnění konsolidace (článek 49) a dočasné výjimky pro odpočet kapitálu (článek 79). Vedlejší kapitál tier 1 je složen z položek kapitálu tier 1 po provedení odpočtů dle článku 56 a uplatnění dočasné výjimky z odpočtu kapitálu dle článku 79, a to vše na základě článku 61 Nařízení CRR.

Kapitál tier 2 je podle článku 71 složen z položek kapitálu tier 2 po odečtení položek dle článku 66 a rovněž po uplatnění dočasné výjimky z odpočtu kapitálu dle článku 79. Dle článku 72 je pak kapitál instituce tvořen součtem kapitálu tier 1 a tier 2.

Dle článku 80 Nařízení CRR je průběžně sledována a přezkoumávána kvalita kapitálu, to prostřednictvím EBA. Banky musí v souladu s tímto ustanovením poskytovat potřebné

---

<sup>81</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 331

<sup>82</sup> Tamtéž

informace a součinnost. EBA v souvislosti s touto činností vydává zprávy, které publikuje. Poslední dvě zprávy byly zveřejněny 20. 7. 2018. První z nich je třetí aktualizovaná zpráva o monitorování nástrojů vedlejšího kapitálu tier 1.<sup>83</sup> Druhou je zpráva o monitorování nástrojů kmenového kapitálu tier 1.<sup>84</sup> Účelem těchto zpráv není jen doplňování různých položek kapitálu či jejich redukce, ale také výklad pravidel obsažených v nařízení CRR, tedy zajištění jednotnosti výkladu a jeho standardizace. K tomuto účelu vydává EBA i svá stanoviska, např. Stanovisko k vlastním zdrojům v kontextu CRR.<sup>85</sup>

### 5.6.2. Rizikově vážené expozice

Kapitálové požadavky jsou bankám vyměřovány v poměru k rizikově váženým expozicím neboli aktivům. Mechanismy výpočtů jsou obsaženy v Nařízení CRR a jsou souborem propracovaných ekonomicky-technických postupů. V článku 92 odst. 3 Nařízení je stanoveno, že objem rizikových expozic se vypočítává jakou součet jednotlivých hodnot obsažených v tomto článku. Jsou jimi:

- a) rizikově vážené expozice pro úvěrové riziko a riziko rozmělnění, která se vypočítávají na základě článku 107, a to buď na základě standardizovaného přístupu nebo přístup IRB (interní ratingová metoda) za předpokladu splnění dalších podmínek. Standardizovaný přístup se řídí článkem 111 an. Jednotlivým expozicím, jejichž výčet je v článku 112, je určena hodnota dle míry jejich rizika. 100% u položek s vysokým rizikem, 50% se středním rizikem, 20% se středně nízkým rizikem a 0% s nízkým rizikem. Tyto položky projdou ještě úpravou ocenění dle článku 34 a 110 Nařízení. Expozicím se dále ještě přidělují rizikové váhy podle stupnice 1 - 6, kdy 1 se rovná 0 % rizikové váhy a 6 se rovná 150 % rizikové váhy. Kompletní postup je stanoven v člancích 114 - 141 Nařízení. Tento postup se použije pro všechny obchodní činnosti, s výjimkou rizikově vážených expozic zahrnutých do obchodního portfolia dané banky, ty jsou stanoveny podle následujícího písmene,

---

<sup>83</sup> Report on the monitoring of Additional Tier 1 (AT1) instruments- THIRD UPDATE, 20 July 2018. Dostupné na < <https://eba.europa.eu/documents/10180/2087449/AT1+report+Q2+2018+update.pdf> >

<sup>84</sup> EBA Monitoring report on CET1 Instruments- First update, 20 July 2018. Dostupné na < <https://eba.europa.eu/documents/10180/2087449/CET1+report+Q2+2018+update.pdf> >

<sup>85</sup> EBA/OP/2017/07. Dostupné na < <https://eba.europa.eu/documents/10180/1853903/EBA+Opinion+on+own+funds+in+the+context+of+the+CRR+review+%28EBA-Op-2017-07%29.pdf> >

- b) požadavky na kapitál stanovené v souladu s kapitálovými požadavky k tržnímu riziku (článek 325 an.), případně k velkým expozicím, pro transakce zahrnuté do obchodního portfolia banky k pozičnímu riziku a pro velké expozice přesahující limity stanovené v článcích 395 - 401 za předpokladu, že daná banka má povolení limity překročit.
- c) Požadavky k měnovému, vypořádacímu a komoditnímu riziku, které jsou vypočteny v souladu s požadavky na kapitál k tržnímu riziku (článek 325 an.) a vypořádacímu riziku (článek 378 an.),
- d) požadavky na kapitál vypočtené v souladu s kapitálovými požadavky k riziku úvěrové úpravy v ocenění (článek 381 an.), k riziku úvěrových úprav v ocenění nástrojů OTC (mimo burzovní trhy) derivátů jiných, než jsou úvěrové deriváty uznané ke snížení objemů rizikově vážených expozic pro úvěrové riziko,
- e) požadavky na kapitál k operačnímu riziku dle článku 312 an,
- f) poslední kategorií jsou objemy rizikově vážených expozic určené v souladu s kapitálovými požadavky k úvěrovému riziku, pro riziko protistrany vyplývající z transakcí zahrnutých do obchodního portfolia instituce pro následující:
  - kontrakty obsažené v příloze II nařízení (úrokové kontrakty, např. swapy úrokových sazeb v jedné měně, měnové kontrakty a kontrakty se zlatem, např. měnové futures),
  - repo obchody, půjčky či výpůjčky cenných papírů nebo komodit založené na cenných papírech nebo komoditách,
  - maržové obchody založené na cenných papírech nebo komoditách,
  - transakce s delší dobou vypořádání.

Podle článku 92 odst. 4 požadavky na kapitál uvedené v písmenech c), d) a e) zahrnují požadavky vyplývající ze všech obchodních činností instituce a požadavky na kapitál stanovené v písmenech b) až e) vynásobí banka koeficientem 12,5.

Pro shrnutí uvedu ještě přehled úpravy v Nařízení CRR pro jednotlivá rizika. Objem rizikových expozic vůči úvěrovému riziku je vymezen v článcích 107 - 311, k operačnímu riziku 312 - 324, k tržnímu riziku 325 - 377, k vypořádacímu riziku 378 - 380 a k úvěrovému riziku úpravy v ocenění 381 - 386 Nařízení CRR.

### **5.6.3. Minimální kapitálový poměr**

Minimálně kapitálové požadavky jsou určovány pouze na základě Nařízení CRR a jsou tak přímo aplikovatelné. Na základě § 12a zák. o bankách jsou kapitálové požadavky určovány

pouze vůči bankám z jiného než členského státu EU či EHP. Pro ty je minimální kapitálový poměr stanoven ve výši 8% k celkovému objemu rizikových expozic. V praxi však toto ustanovení nenajde uplatnění, protože dosud v České republice nepůsobí žádná taková banka, a proto se na všechny působící banky použije Nařízení CRR.<sup>86</sup>

Podle článku 92 odst. 1 Nařízení CRR musí banka neustále udržovat celkový poměr kapitálu ve výši 8%, přičemž kapitálový poměr tier 1 ve výši 6%, z toho poměr kmenového kapitálu tier 1 alespoň ve výši 4,5%. Z toho vyplývá, že na vedlejší kapitál tier 1 připadá poměr ve výši 1,5 % a na kapitál tier 2 poměr ve výši 2%. Podle odst. 2 zmíněného článku je kapitálový poměr vyjádřením procentního podílu celkovému objemu rizikově vážených expozic.

$$kp = \frac{Tier\ 1 + Tier\ 2}{RVA} \geq 8\%$$

$$kp(tier1) = \frac{Tier\ 1}{RVA} \geq 6\%$$

$$kp(CET1) = \frac{CET1}{RVA} \geq 4,5\%$$

$$kp(AT1) = \frac{AT1}{RVA} \geq 1,5\%$$

$$kp(tier2) = \frac{Tier2}{RVA} \geq 2\%$$

Pro lepší ilustraci jsem uvedl následující vzorce, kde **kp** znamená kapitálová přiměřenost, **RVA** jsou rizikově vážené expozice, CET1 je kmenový kapitál tier 1 a AT1 je vedlejší kapitál tier 1.

#### 5.6.4. Kapitálové požadavky z druhého pilíře

Předchozí právní úprava regulace, která vycházela na rozdíl od té dnešní z Basel II ,rozeznávala 3 pilíře regulace. První pilíř upravoval minimální kapitálové požadavky, druhý pilíř oblast dohledu a třetí pilíř transparentnost a tržní disciplínu.<sup>87</sup> V souladu s dnešní právní úpravou může být po bance požadována kapitálová rezerva vycházející z druhého pilíře. Podle článku 104 odst. 1 písm. a) Směrnice CRD IV může být po bance požadováno, aby držela

<sup>86</sup> ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s.172 (§ 12a)

<sup>87</sup> ČERNOHORSKÝ, Jan a kol. *The Challenges of Basel III for the Czech Banking Sector* [online]. 2011 [cit. 24.4. 2016]. Dostupné na: <[http://www.opf.slu.cz/kfi/icfb/proc2011/pdf/08\\_Cernohorsky.pdf](http://www.opf.slu.cz/kfi/icfb/proc2011/pdf/08_Cernohorsky.pdf)>

kapitál nad rámec požadavků dle Nařízení CRR (minimální kapitálové požadavky) a kapitálových rezerv dle Směrnice CRD IV (kombinovaná kapitálová rezerva, o které pojednává následující kapitola).

Kapitálové požadavky podle pilíře 2 mohou být stanovovány v rozmezí sazby 0 – 2 % a řídí se SREP (Pokyny pro společné postupy a metodika pro proces dohledu a hodnocení dohledu).<sup>88</sup> Stejně jako kombinovanou kapitálovou rezervu stanovuje rezervu podle pilíře 2 ČNB a v současné době je stanovena sazba ve výši 1,6 %. Tuto rezervu musí tvořit kapitál tier 1.<sup>89</sup>

### 5.6.5. Kombinovaná kapitálová rezerva

K minimální kapitálovým požadavkům z předchozí kapitoly se ještě přičítají další povinné kapitálové položky. Jedná se o jednotlivé kapitálové rezervy, které spolu tvoří kombinovanou kapitálovou rezervu. Jsou nástrojem makroobezřetnostní politiky a jejich úprava předpokládá, že v případě nutnosti mohou být bankou použity a poté znovu doplněny. V případě, že je ale banka v určitém rozsahu použije, v důsledku čehož nebude kapitálová rezerva udržována v požadovaném rozsahu, bude banka omezena v rozdělení zisku. Regulátor tím nebude nucen automaticky přistupovat k sankčním opatřením.<sup>90</sup> Kapitálové rezervy jsou upravovány směrnici CRD IV. Tyto pravidla jsou pak implementována do českého právního řádu Vyhláškou č.163/2014 Sb. a Zákonem o bankách. Zákon o bankách definuje jednotlivé kapitálové rezervy podle Směrnice CRD IV, vyhláška pak stanoví konkrétní postupy pro jejich výpočet. Rozlišujeme kapitálové rezervy pro zmírnění cykličnosti, těmi jsou bezpečnostní kapitálová rezerva (a) a proticyklická kapitálová rezerva (b). Pro účely systémového rizika rozlišujeme kapitálovou rezervu ke krytí systémového rizika (c) a kapitálové rezervy

---

<sup>88</sup> MALOVANÁ, Simona. *Přebytek kapitálu tuzemských bank a jeho souvislosti s kapitálovými požadavky*. [online]. čnb.cz, 6.2. 2018 [cit. 24.4.2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/cs/o\\_cnb/cnblog/Prebytek-kapitalu-tuzemskych-bank-a-jeho-souvislosti-s-kapitalovymi-pozadavky/](https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Prebytek-kapitalu-tuzemskych-bank-a-jeho-souvislosti-s-kapitalovymi-pozadavky/)>

<sup>89</sup> MALOVANÁ, Simona. *Banks' Capital Surplus and the Impact of Additional Capital Requirements*. [online]. čnb.cz, 8/2017 [cit. 24.4.2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research\\_publications/cnb\\_wp/cnbwp\\_2017\\_08.pdf](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research_publications/cnb_wp/cnbwp_2017_08.pdf)>

<sup>90</sup> SŮVOVÁ, Helena. *Co jsou a co přinesou bankám kapitálové rezervy?* [online]. Čnb.cz, 29.11. 2013 [cit. 23.4. 2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro\\_media/clanky\\_rozhovory/media\\_2013/cl\\_13\\_131129\\_suvova\\_bankovnictvi.html](https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_131129_suvova_bankovnictvi.html)>

pro systémově významné instituce (d).<sup>91</sup> Kombinovaná kapitálová rezerva musí být tvořena kmenovým kapitálem tier 1.<sup>92</sup>

- a) na základě článku 129 Směrnice CRD IV a §12n Zákona o bankách je vyžadováno, aby banky udržovaly nad rámec kapitálových rezerv podle CRR bezpečnostní kapitálovou rezervu kmenového kapitálu tier 1 ve výši 2,5 % celkového objemu rizikové expozice. Musí být tedy tvořena kapitálem nejvyšší kvality a v případě nutnosti má sloužit k pokrytí ztrát. V případě, že ale bude takto využita, omezí tím banka možnost výplaty zisku<sup>93</sup>, a v případě že nebude udržovaná požadovaná výše bezpečnostní rezervy, podle článku 141 odst. 2 a 3 bude banka také omezena v rozdělování zisku. Současně slouží jako pojistka, aby neklesl kapitál pod požadovanou výši podle článku 92 Nařízení CRR.

V § 65 Vyhlášky č. 163/2014 je výpočet kapitálové bezpečnostní rezervy. Ta se vypočte takto:

$$CB = Sb \times TRE$$

**CB** představuje bezpečnostní kapitálovou rezervu, **Sb** je její sazba a **TRE** je celkový objem rizikové expozice banky,

- b) další povinnou rezervou je podle článku 130 Směrnice CRD IV a § 12o Zák. o bankách proticyklická kapitálová rezerva. Ta je dle zákona o bankách vypočítávána čtvrtletně. ČNB vypočte orientační ukazatel proticyklické kapitálové rezervy, tento ukazatel je založen na odchylce poměru objemu poskytnutých úvěrů a hrubého domácího produktu. Při výpočtu tohoto ukazatele ČNB přihlédne podle §12o odst. 2 k úvěrovému cyklu a růstu objemu poskytovaných úvěrů v ČR, změnám poměru objemu poskytnutých úvěrů a hrubého domácího produktu, ke specifickým českého národního hospodářství a k doporučením Evropské rady pro systémové rizika. Podle odst. 3 je sazba této rezervy stanovena s přihlédnutím k orientačnímu ukazateli, doporučením vydaných podle Evropské rady pro systémové rizika a ukazatelů, které mohou značit růst systémového rizika. Konkrétní výše podle odst. 4 činí 0 - 2,5 % z celkového objemu rizikové expozice

---

<sup>91</sup> SŮVOVÁ, Helena. *Co jsou a co přinesou bankám kapitálové rezervy?* [online]. Čnb.cz , 29.11. 2013 [cit. 23.4. 2019]. Dostupné na [https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro\\_media/clanky\\_rozhovory/media\\_2013/cl\\_13\\_131129\\_suvova\\_bankovnictvi.html](https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_131129_suvova_bankovnictvi.html)

<sup>92</sup> ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 183-184 (§ 12o)

<sup>93</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 332

podle článku 92 Směrnice CRD IV a stanovuje se v násobcích 0,25 procentních bodů. Podle odst. 5 je konkrétní výše stanovována na základě opatření obecné povahy ČNB.

Jak už název napovídá, jejím účelem je vytvoření rezerv v době ekonomického růstu, které by byly schopny nést ztráty v zátěžovém období. Tato rezerva musí být tvořena kapitálem tier 1.<sup>94</sup> Proticyklická kapitálová rezerva slouží pouze ke krytí úvěrového rizika, a to tak, že zpomaluje růst úvěrování během ekonomického růstu, následně podporuje úvěrování během krize.<sup>95</sup> Ačkoli jsou ekonomiky v rámci EU na sebe navázané, jejich vývoj probíhá v jednotlivých členských státech odlišně. Z toho důvodu je pravomoc určovat výši proticyklické kapitálové rezervy ponechána členskými státy, respektive orgánům regulace členských států, v našem případě ČNB.<sup>96</sup>

Podle § 63 Vyhlášky 163/2014 se tato rezerva vypočte podle vztahu:

$$ISCCB = Sp \times TRE$$

Kde **ISCCB** znamená proticyklická kapitálová rezerva specifická pro příslušnou osobu, **Sp** je sazba rezervy této osoby a **TRE** označuje celkový objem expozice podle článku 92 Nařízení CRR.

Sazba proticyklické kapitálové rezervy se vypočte podle tohoto vztahu:

$$Sp = \frac{\sum_{j=1}^n Spi \times Xi}{\sum_{j=1}^n Xi}$$

**Sp<sub>i</sub>** označuje sazbu této rezervy ve státě, kde má banka umístěny své expozice, **i** označuje stát, **n** označuje počet států, ve kterých má banka své expozice, **X<sub>i</sub>** označuje požadavek na kapitál k úvěrovému riziku stanovený podle Nařízení CRR. Jmenovatel tohoto vztahu označuje požadavek na kapitál k úvěrovému riziku stanovený podle Nařízení CRR, vztahující se ke všem úvěrovým expozicím rozhodným pro proticyklickou kapitálovou rezervu.

<sup>94</sup> ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 183-184 (§ 12o)

<sup>95</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 332

<sup>96</sup> ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 183 (§ 12o)



Pro banky z jiných než členských států je tato rezerva stanovována na základě § 12p Zákona o bankách, a to tak, že pokud je sazba stanovena do výše 2,5 % orgánem onoho státu, použije se tato sazba, pokud tento orgán stanoví sazbu vyšší než 2,5 %, ČNB tuto sazbu uzná nebo stanoví sazbu 2,5 %.

Aktuální sazba proticyklické kapitálové rezervy je podle Opatření obecné povahy ČNB I/2018 ze dne 8.3. 2018 ve výši 1,25 %. Tuto výši musí banky udržovat od 1. 4. 2019. Zvýšení je plánováno od 1. 7. 2019 na 1,5 %<sup>97</sup> a další od 1.1. 2020 na 1.75 %, <sup>98</sup>

- c) podle článku 133 Směrnice CRD IV a §12r Zákona o bankách může být bance stanovena rezerva pro krytí systémového rizika. Směrnice v odstavci 1 a 2 výše zmíněného článku přiznává členským státům, respektive jejich orgánům regulace, právo stanovit povinnost udržovat tuto rezervu. Účelem této rezervy je podle Směrnice předcházení systémovým a makrobezpečnostním rizikům. ČNB podle §12r odst. 1 a 2 stanovuje tuto rezervu v minimální výši 1 % z celkového objemu rizikových expozic, a to v násobcích 0,5 %, při stanovení musí brát ohled, aby neměla negativní dopad na finanční trh nebo jeho část. Maximální výše stanovena není, ale pokud bude chtít ČNB stanovit tuto sazbu vyšší než 5 %, podle §12s odst. 3 Zákona o bankách, o tom musí informovat příslušné orgány EU (Komisi, Evropský orgán pro bankovníctví...), poté je sazba stanovena na základě nařízení nebo rozhodnutí Komise a rozhodnutí nebo OOP ČNB má pouze deklaratorní charakter. Důvody pro stanovení této rezervy je ČNB podle §12r odst. 2 Zákona o bankách povinna přezkoumávat alespoň jednou za 2 roky.

Dle §12s Zákona o bankách a v souladu se Směrnicí CRD IV ČNB svůj záměr uložit povinnost udržovat tuto rezervu musí oznámit orgánům EU. Toto oznámení musí obsahovat požadovanou sazbu, celkový popis hospodářské situace, odůvodnění a vyhodnocení možných dopadů stanovení rezervy. Pouze ve výše zmíněném případě, kdy ČNB chce uložit sazbu vyšší než 5 %, se předpokládá schválení ze strany Komise. V případě že ČNB hodlá uložit sazbu v rozmezí 3 - 5 %, Komise vydá pouze stanovisko k tomuto záměru.<sup>99</sup>

Účelem je předcházení systémovému riziku (viz kapitola 6.4.), a proto je povinnost udržovat tuto rezervu stanovována jen systémově významným bankám, tj.

---

<sup>97</sup> OOP ČNB II/2018 ze dne 17.5. 2018

<sup>98</sup> OOP ČNB IV/2018 ze dne 29.11. 2018

<sup>99</sup> ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 192 (§ 12s)

takovým, jejichž selhání může významně destabilizovat celý bankovní sektor a podkopat důvěru v bankovníctví.<sup>100</sup>

Rezerva ke krytí systémového rizika je vypočítávána podle §64 Vyhlášky č. 163/2014 Sb., kde je její vztah vyjádřen následovně:

$$SRB = Sr \times TRE$$

**SRB** je systémová kapitálová rezerva, **Sr** je její sazba a **TRE** je celkový objem rizikových expozic.

Od 1. 1. 2017 ČNB stanovila povinnost udržovat tuto rezervu

České spořitelně, ČSOB a Komerční bance ve výši 3 %,

Unicredit bank ve výši 2 %

Raiffeisenbank ve výši 1 %.<sup>101</sup>

Poslední revizi provedla ČNB v roce 2018 a pro období od 1.1. 2019 ponechala stejné výše sazeb systémové kapitálové rezervy,<sup>102</sup>

- d) Směrnice CRD IV v článku 131 stanovuje, že orgány členských států určí banky, které jsou globální systémově významnou institucí (G-SVI) a jinou (lokální) systémově významnou institucí (J-SVI). Podle tohoto zařazení musí pak banka udržovat další kapitálovou rezervu,
- i. kapitálová rezerva pro globální systémově významnou instituci je stanovována dle §12u Zákona o bankách ČNB, ta rozhodne, která banka bude takto označena. Taková banka pak musí udržovat kapitálovou rezervu nad rámce předcházejících požadavků. Podle odst. 3 se ČNB řídí následujícími kritérii při zařazování banky mezi systémově významnou globální instituci:
    - velikost skupiny G-SVI,
    - propojenost skupiny G-SVI s finančním systémem,
    - nahraditelnost služeb poskytovaných G-SVI,
    - složitost G-SVI,
    - přeshraniční činnost G-SVI.

---

<sup>100</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 332

<sup>101</sup> ZEMAN, Marek. *ČNB upravuje rezervy ke krytí systémového rizika u domácích systémově významných bank*. [online]. čnb.cz, 24.8. 2016 [cit. 23.4. 2019]. Dostupné na < <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-upravuje-sazby-rezervy-ke-kryti-systemoveho-rizika-u-domacich-systemove-vyznamnych-bank/> >

<sup>102</sup> FIŠEROVÁ, Marskéta. *ČNB ponechává sazby ke krytí systémového rizika beze změny*. [online]. čnb.cz, 30.7. 2018 [cit. 23.4. 2019]. Dostupné na < <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-ponechava-sazby-rezervy-ke-kryti-systemoveho-rizika-beze-zmeny/> >

Poté ČNB rozhodne o zařazení do jedné z pěti kategorií, při rozhodování se řídí metodikou Komise. Podle jednotlivé kategorie pak stanoví ČNB vyhláškou sazbu rezervy. Kategorie s nejnižší úrovní systémové významnosti stanoví sazbu ve výši 1 %, naopak kategorii s nejvyšší systémovou významností stanoví sazbu ve výši 3,5 %. Do čtvrté kategorie stanoví sazbu v násobcích 0,5 %. Touto rezervou musí být tvořen kmenovým kapitálem tier 1. Její účel je podobný jako u rezerv ke krytí systémového rizika, přičemž se dá říct, že je stanovován ještě významnějším bankám, s dominantnějším postavením na trhu, jejichž úpadek by měl dalekosáhlejší důsledky pro finanční sektor.<sup>103</sup> Aktuálně ČNB nezařadila žádnou banku mezi globální systémově významnou instituci. Tato rezerva totiž cílí na největší banky a je aplikována na konsolidovaném základě, a proto nemůže být předepsána dceřiným bankám mateřských zahraničních bank,<sup>104</sup>

ii. podle §12v Zákona o bankách může ČNB označit určitou banku jako jinou (lokální) systémově významnou. Ta pak musí udržovat kapitálovou rezervu pro jinou systémově významnou instituci. Podle odst. 2 se povinnost této kapitálové rezervy vztahuje i na instituce odlišné od banky, které splňují požadovaná kritéria, např. holdingové společnosti. ČNB při tom zohlední následující kritéria podle odst. 3:

- velikost J-SVI,
- význam J-SVI pro hospodářství EU nebo ČR,
- význam přeshraničních aktivit J-SVI,
- propojenost J-SVI s finančním systémem.

Podle odst. 4 může být sazba rezervy stanovena až do výše 2 % z celkového objemu rizikových expozic. Podle odst. 7 může nastat situace, kdy J-SVI ovládána jinou G-SVI nebo J-SVI. V tom případě kapitálová rezerva pro J-SVI je limitována podle čl. 4 odst. 1 bodu 49 Nařízení CRR tak, že výše sazby kapitálové rezervy nesmí být vyšší než:

---

<sup>103</sup> ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 194 (§ 12u)

<sup>104</sup> SŮVOVÁ, Helena. *Co jsou a co přinesou bankám kapitálové rezervy?* [online]. Čnb.cz , 29.11. 2013 [cit. 23.4. 2019]. Dostupné na [https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro\\_media/clanky\\_rozhovory/media\\_2013/cl\\_13\\_131129\\_suvova\\_bankovnictvi.html](https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_131129_suvova_bankovnictvi.html)

- A. 1 % z celkového objemu rizikových expozic nebo
- B. kapitálové rezervy vypočtené z celkového objemu rizikově vážených expozic, při použití sazby kapitálové rezervy pro G-SVI nebo sazby kapitálové rezervy pro J-SVI.

Kapitálová rezerva pro jiné systémově významné instituce představuje mezikategorii. Vztahuje se na banky, které nejsou tak významné, aby spadaly do kategorie globální systémově významné banky. Jejich selhání by však představovalo vyšší riziko pro finanční systém. Kapitálová rezerva musí být tvořena kmenovým kapitálem tier 1.<sup>105</sup>

Výpočet těchto obou rezerv je stanoven v §66 Vyhlášky č. 163/2014 Sb. a je znázorněn takto:

$$SIIB = Si \times TRE$$

**SIIB** označuje kapitálovou rezervu pro významnou instituci, **Si** její sazbu a **TRE** celkový objem rizikově vážených expozic.

Pokud nastane situace, kdy je bance stanovena kapitálová rezerva jak pro krytí systémového rizika tak pro systémově významnou instituci (G-SVI i J-SVI), zůstává povinnost tvorby pouze té vyšší z těchto dvou.<sup>106</sup>

ČNB zveřejnila na svých stránkách seznam bank z listopadu 2018<sup>107</sup>, které řadí mezi J-SVI. Při posuzování daných subjektů vychází ČNB z obecných pokynů EBA (EBA/GL/2014/2010). V článku 9 těchto pokynů je stanoveno, že příslušným subjektům S-SVI je stanoveno celkové skóre, které odpovídá procentní sazbě. Základní skóre je 350 bazických bodů a ČNB jej může snížit na minimální hranici 275, nebo zvednout na maximální hranici 425.<sup>108</sup> Této možnosti ČNB využila a stanovila hodnotu 425 bazických bodů, které odpovídá sazba 4,25 %. Při této sazbě bylo následujícím institucím v listopadu 2018 stanoveno skóre v %.<sup>109</sup> Jsou jimi:

- ČSOB – 20,7 %

<sup>105</sup>ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 198 (§ 12v)

<sup>106</sup>BLÁHOVÁ, Nad'a. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 53

<sup>107</sup> *Seznam jiných systémově významných institucí*. [online], čnb.cz [cit. 24.4. 2018]. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/financni-stabilita/makrobezretnostni-politika/seznam-jinych-systemove-vyznamnych-instituci/index.html>>

<sup>108</sup> EBA/GL/2014/2010

<sup>109</sup> *Seznam jiných systémově významných institucí*. [online], čnb.cz [cit. 24.4. 2018]. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/financni-stabilita/makrobezretnostni-politika/seznam-jinych-systemove-vyznamnych-instituci/index.html>>

- Česká spořitelna – 15,8 %
- Komerční banka – 14,7 %
- UniCredit bank – 10,6 %
- PPF Financial Holdings B.V. – 7,3 %
- Raiffeisenbank – 4,4 %
- Pro rok 2019 přibyla ještě J&T banka - 3,4 %

ČNB provedla pouze toto zařazení a hodnocení jednotlivých institucí, nestanovila jim však povinnost kapitálové rezervy pro J-SVI. Tyto banky jsou povinné udržovat pouze kapitálovou rezervu pro krytí systémových rizik.<sup>110</sup>

## 5.7. Pákový poměr

Pákový poměr je doplňkem pravidel o kapitálové přiměřenosti, který má eliminovat eventuální nedostatky kapitálové přiměřenosti. Těmi je nekontrolovatelný nárůst bilance banky bez současného nárůstu regulatorního kapitálu. K tomu může dojít při přiřazení aktivům nízké rizikové váhy. Expozice banky pak nebude dostatečně rizikově oceněna (viz kap. 5.6.2.) a kapitál banky nebude odpovídat skutečné rizikovosti aktiv banky.<sup>111</sup> Pákový poměr je představován poměrem kapitál/aktiva. Aktiva v rozvaze a podrozvaze, neboli expozice banky, jež v tomto případě nepodléhají úpravám v podobě rizikových vah apod. Kapitál pak v tomto případě znamená pouze kapitál tier 1. Výsledný ukazatel pákového poměru dobře reflektuje skutečnou ekonomickou realitu banky a je obtížné s ním manipulovat. Proto tedy představuje dobrou pojistku ke kapitálové přiměřenosti.<sup>112</sup>

V článku 87 odst. 1 Směrnice CRD IV je odkazováno na Nařízení CRR, kde je popsán proces výpočtu pákového poměru. V odst. 2 je požadováno, aby orgány dohledu kladky na banky požadavky preventivního řešení rizika nadměrné páky. V článku 429 Nařízení CRR je stanoven výpočet pákového poměru tak, že hodnota kapitálu tier 1 se vydělí celkovou mírou expozice banky.

$$\text{Pákový poměr} = \frac{\text{Kapitál tier 1}}{\text{expoziční banky}}$$

<sup>110</sup> Seznam jiných systémově významných institucí. [online], čnb.cz [cit. 24.4. 2018]. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/financni-stabilita/makrobezretnostni-politika/seznam-jinych-systemove-vyznamnych-instituci/index.html>>

<sup>111</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 336

<sup>112</sup> BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 55-56

Banka vypočítává tento poměr jako aritmetický průměr měsíčních pákových poměrů za čtvrtletí. Podle článku 451 Nařízení CRR musí banky výsledný pákový poměr zveřejnit, včetně postupu jeho výpočtu a dalších doplňujících informací. Tato povinnost je shodně stanovena i v §43 Vyhlášky č. 163/2014 Sb. Na úpravu ve směrnici odkazuje i § 25c odst. 4 písm. c) Zákona o bankách.

V případě, že banka bude vykazovat riziko nadměrné páky, může jí být uloženo, aby upravila obchodní plán, prodala aktiva apod., a to podle článku 4 odst. 1 bodu 94 Nařízení CRR.

## 5.8. Aplikace kapitálových požadavků

Pro demonstraci uvedu kapitálové požadavky kladené na konkrétní banku. Jedná se o Komerční banku (KB), která zveřejnila zprávu o kapitálových požadavcích, které je povinna plnit k 1. 3. 2019.<sup>113</sup> Na základě této zprávy je KB povinna udržovat následující kapitál:

<b>Kapitálové požadavky podle Nařízení CRR</b>	
Celkový poměr kapitálu	8 %
Kapitálový poměr tier 1	6 %
Kapitálový poměr kmenového kapitálu tier 1	4,5 %
Kapitálový požadavek dle pilíře 2	1,6 %
<b>Kombinovaná kapitálová rezerva podle Směrnice CRD IV</b>	
Bezpečnostní kapitálová rezerva	2,5 %
Proticyklická kapitálová rezerva	1,25 %
Kapitálová rezerva pro krytí systémového rizika	3 %
Celkem	16,35 %

Tabulka č. 1

<sup>113</sup> Oznámení o minimální výši ukazatele kapitálového poměru od 1.3. 2019 [online]. kb.cz, 5.3. 2019 [cit. 25.4. 2019]. Dostupné na <<https://www.kb.cz/cs/o-bance/vse-o-kb/povinne-uverejnovane-informace/releases/announcement-on-the-minimum-capital-ratio-requirem>>

Z 16,35 % je 12,45 % tvořeno kmenovým kapitálem tier 1 a 14,34 % kapitálem tier 1, to vše v poměru k rizikově váženým aktivům. Už teď Komerční banka ví, že proticyklická kapitálová rezerva se jí postupně navýší až na 1,75 %, a to k 1. 1. 2020.

## 6 Přiměřenost likvidity

Likvidita představuje schopnost banky splnit své závazky v době své splatnosti a zpeněžit svá aktiva. Pro banky jsou z hlediska zisku nejatraktivnější rizikovější aktiva. S větším rizikem stoupá i potencionální zisk. Takový druhem aktiv jsou například dlouhodobé úvěry. Ty jsou ale méně likvidní, protože potrvá déle, než bude dlouhodobý úvěr splacen. Tím může nastat problém likvidity banky, která bude motivována ziskovějšími aktivy právě na úkor likvidity. Naopak, pokud banka bude chtít být likvidní, bude upřednostňovat méně rizikovější, ale i méně ziskovější aktiva. Regulace v této oblasti stanoví bankám závaznou strukturu pasiv a aktiv tak, aby rizika byla dostatečně rozložena.<sup>114</sup> Zjednodušeně řečeno, likvidita banky je schopnost vyhovět požadavkům klientů vyplatit jim jejich vklady, a to buď v hotovosti nebo převodem.<sup>115</sup>

Riziko likvidity znamená, že banka nebude schopna splnit tyto požadavky, tedy nebude dostatečně likvidní. Aby banky předcházely riziku likvidity, musí mít dostatečné rezervy v podobě povinných rezerv, hotovosti a zůstatků u jiných bank (primární rezervy), případně cenné papíry, které může banka v případě rizika likvidity relativně rychle zpeněžit (sekundární rezervy). Zdroje likvidity banky jsou představovány jak aktivy tak pasivy banky.<sup>116</sup> Problém s likviditou může nastat i v případech, kdy jde banka relativně stabilní a likvidní, ale v důsledku hromadných výběrů ze strany vkladatelů (tzv. run na banku) banka nebude schopna dostát svým závazkům a vyplatit větší množství svých klientů.<sup>117</sup> Na rozdíl od rizik spojených s kapitálovou přiměřeností, kde je primární vznik ztráty, je u rizika likvidity primární vznik platební neschopnosti.<sup>118</sup> Samotné riziko likvidity vychází z principu podnikání banky, kterým je časová transformace peněz. Banka disponuje na jedné straně penězi od klientů, na druhé straně aktivy v podobě úvěrů.<sup>119</sup> Vkladatelé mohou být motivováni k hromadným výběrům relevantními důvody a situací na trhu, ale stejně tak mohou činit v důsledku informační asymetrie a podlehnout tak falešným, nebo nedostatečným informacím. Tím může být ohrožena likvidita jinak zdravé banky.

---

<sup>114</sup> REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. s. 383-384

<sup>115</sup> MEJSTRÍK, Michal a kol. *Bankovníctví v teorii a praxi*. Praha: Karolinum. 2014. s. 292

<sup>116</sup> POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2013. s. 158-160

<sup>117</sup> BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck. 2012. s. 492

<sup>118</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 346

<sup>119</sup> BLÁHOVÁ, Nad'a. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 204



Míru likvidity banky je možné posoudit podle ukazatele podílu volného kapitálu banky (FCR- free capital ratio), který je vyjádřen následovně<sup>120</sup>:

$$FCR = \frac{AK + CK - FA}{D}$$

Kde **AK** představuje akciový kapitál, **CK** cizí kapitál, **FA** fixní aktiva a **D** jsou depozita.

Jsou rozlišovány 3 typy likvidity podle časového horizontu schopnosti dostat svým závazkům. Jsou jimi:<sup>121</sup>

- a) krátkodobá s kratší dobou než jeden měsíc,
- b) střednědobá s dobou jeden měsíc až rok,
- c) dlouhodobá s dobou delší než jeden rok.

Likvidita banky bývá někdy zaměňována s její solventností, a přestože se nejedná o totožné pojmy, hranice mezi nimi je někdy těžko vymežitelná, protože v mnoha situacích, kdy banka není solventní, není zároveň i likvidní. Banka však může být solventní, tzn., že tržní hodnota jejích aktiv převyšuje tržní hodnotu jejích pasiv, ale zároveň nemusí být likvidní, v důsledku čehož může nastat pád banky. Solventnost banky se váže ke kapitálové přiměřenosti, a protože riziko likvidity nemá vliv na solventnost banky, není toto riziko zahrnuto do propočtů kapitálové přiměřenosti. Proto je patrná souvislost mezi nesolventností banky a její nelikviditou. Tedy pokles kapitálu se projeví v platební neschopnosti, a ne naopak.<sup>122</sup>

## 6.1. Povinné minimální rezervy

Povinnost bank udržovat minimální rezervy je jedním ze způsobů předcházení rizik likvidity. Dnes je to již okrajový způsob regulace v této oblasti a je prováděn na národní úrovni. Tento způsob je sám o sobě nedostatečný k předcházení rizika likvidity. Povinné minimální rezervy (PMR) jsou prostředky banky, se kterými nemůže banka volně nakládat a musí je držet ve formě hotovosti u ČNB.<sup>123</sup>

Právní úprava PMR je obsažena v Zákoně o ČNB v § 24 odst. 1, podle kterého musí banky a pobočky zahraničních bank (také spořitelni a úvěrová družstva) mít na účtu ČNB uloženou část svých zdrojů jako PMR. Tyto zdroje jsou pak udržované v českých korunách

<sup>120</sup> POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovnictví*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2013. s. 60

<sup>121</sup> MEJSTŘÍK, Michal a kol. *Bankovnictví v teorii a praxi*. Praha: Karolinum. 2014. s. 292

<sup>122</sup> BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 209

<sup>123</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 27

a také mohou být úročeny. Podle odst. 2 je maximální možná výše PMR 30 %. Pokud banka neplní požadovanou výši PMR, může jí být uložen úrok ve výši dvojnásobku lombardní sazby z částky, o kterou neplní PMR. Podle § 26 Zákona o ČNB je ČNB zmocněna vydávat vyhlášky, kterými stanoví výši PMR, dále dobu, po kterou je banka povinna PMR udržovat a další údaje. Režim přijetí vyhlášky je značně zjednodušený, protože se týká oblasti, ve které může prodlení způsobit vážné následky. Proto vyhláše nepředchází meziresortní připomínkové řízení ani projednání v pracovních komisích Legislativní rady vlády.<sup>124</sup> PMR jsou určeny ČNB na základě Vyhlášky č. 253/2013 Sb.. Podle § 3 této Vyhlášky činí PMR 2 % ze základu pro výpočet PMR, tento základ tvoří podle § 5 odst. 1 závazky se splatností do dvou let včetně, a to ve formě vkladů a přijatých úvěrů, emitovaných neobchodovatelných cenných papírů a emitovaných ostatních dluhových cenných papírů, snížených o závazky vůči ostatním bankám. Udržovacím obdobím je podle § 4 období od první čtvrtka v měsíci do první středy před prvním čtvrtkem v následujícím měsíci.

Dokladem toho, že se dnes již nejedná o stěžejní způsob regulace požadavků likvidity je fakt, že ačkoli tato vyhláška nabyla účinnosti 3. 10. 2013, PMR ve výši 2 % je požadována ČNB již od roku 1999.<sup>125</sup> PMR jsou primárně nástrojem měnové politiky, který má však přímý dopad na likviditu banky, proto je můžeme zařadit mezi regulatorní nástroje likvidity banky.<sup>126</sup> Od 12. 7. 2001 jsou PMR úročeny dvoutýdenní reposazbou ČNB.<sup>127</sup>

Aktuálně je Zákon o ČNB (konkrétně § 23 až 25) a Vyhláška č. 253/2013 Sb. doplněna Úředním sdělením ČNB ze dne 21.11. 2013. Tímto sdělením ČNB konkretizuje požadavky na postup tvorby PMR, stanovuje konkrétní udržovací období, proces úročení PMR a opatření při nedodržení PMR.

## 6.2. Požadavek na krytí likvidity

Riziko krátkodobé likvidity je regulováno pomocí požadavků ke krytí likvidity (Liquidity coverage ratio - LCR).<sup>128</sup> Tento požadavek již není regulován národními předpisy, ale je upraven v článku 412 Nařízení CRR. Podle tohoto článku musí banka držet likvidní aktiva, jejichž součet hodnot pokrývá odtok likvidity minus přítok likvidity za krizových

---

<sup>124</sup> VÝBORNÝ, Petr, in RÝDL, Tomáš (ed). *Zákon o České národní banky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 96 (§26)

<sup>125</sup> JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. s. 27

<sup>126</sup> VÝBORNÝ, Petr, in RÝDL, Tomáš (ed). *Zákon o České národní banky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 94 (§24)

<sup>127</sup> *Měnově politické nástroje: Povinné minimální rezervy*. [online]. cnb.cz, cit. 25.4.2019. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/mp-nastroje/>>

<sup>128</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 347

podmínek tak, aby bylo zajištěno, že banka udrží likvidní rezervy, kterými bude způsobilé čelit nerovnováze mezi přítokem a odtokem likvidity za krizových podmínek, a to po dobu třiceti dní. Podle článku 460 Nařízení CRR je požadavek ke krytí likvidity zaváděn postupně tak, že od roku 2015 byl požadavek ve výši 60 %, který stoupal až na 100 % k 1. 1. 2018. LCR byl konkretizován Nařízením Komise 2015/61, které bylo později doplněno dalším Nařízením komise 2018/1620, to nabyde účinnosti k 30. 4. 2020.

LCR je znázorněn následovně<sup>129</sup>:

$$LCR = \frac{\text{Vysoce likvidní aktiva}}{\text{čisté odtoky peněz během 30 dní těžké krize}} > 100\%$$

Požadavky LCR jsou českými bankami bez problémů splňovány, a to především díky konzervativním obchodním modelům a relativně nízkému podílu úvěrů vůči vkladům.<sup>130</sup> V následujících podkapitolách rozeberu požadavky je jednotlivé atributy požadavků na krytí likvidity.

### 6.2.1 Likvidní aktiva

Vysoce likvidní aktiva musí splňovat požadavky článků 6 až 8 Nařízení 2015/61. Těmi jsou podle článku 7 obecné požadavky na likvidní aktiva (i) a podle článku 8 provozní požadavky na likvidní aktiva (ii).

i.

- Aktiva musí být plně ve vlastnictví banky a nesmí být nijak zatíženy.
- Aktiva nesmí být emitována bankou ani jinou institucí, která by byla s bankou propojena.
- Aktiva nesmí být emitována jinou bankou (pokud není součástí veřejného sektoru), investičním podnikem, pojišťovnou, zajišťovnou, finanční a smíšenou finanční holdingovou společností a jiným subjektem poskytující bankovní služby podle přílohy I Směrnice CRD IV (např. finanční leasing, peněžní makléřství, uložení a správa cenných papírů apod.).

ii.

- Aktiva musí být vhodně diverzifikována podle faktorů jako druh emitenta a protistrany, či zeměpisné polohy emitenta a protistrany (kategorie likvidních aktiv jsou definována v čl. 10 - 19 Nařízení 2015/61). Banky mohou být

<sup>129</sup> CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 347

<sup>130</sup> Tamtéž, s. 348

omezeny druhy likvidních aktiv s cílem zajistit vhodnou diverzifikaci, s výjimkou aktiv úrovně 1 (bankovky a mince, expozice vůči centrální bance, pohledávky vůči rozvojovým bankám či mezinárodním organizacím), aktivům úrovně 1 představující pohledávky subjektům veřejného sektoru (ústřední a regionální vlády, místní orgány apod.) a závazné likvidní přísliby (korporátní dluhové cenné papíry které splňují požadavky čl. 12 odst. 1 písm. b) Nařízení 2015/61).

- Aktivum musí být rychle zpeněžitelné během krizového období 30ti dnů. Nesmí existovat žádné právní ani faktické překážky, které by včasnému zpeněžení bránily.
- Likvidní aktiva musí být v rámci banky pod kontrolou zvláštní likvidní funkce tak, aby buď byly udržovány odděleně pouze pro účel likvidního rizika nebo pomocí interních systémů a kontrolních opatření byly vedeny tak, aby je bylo možno zpeněžit během 30ti dnů. Připouští se kombinace obou možností.
- Banka musí jednou za rok zpeněžit dostatečné množství likvidních aktiv tak, aby se prověřila jejich použitelnost a postupy banky, a aby se minimalizovalo riziko negativního signálu v důsledku toho, že banka prodává aktiva jen v krizovém období.
- Banka musí zajistit, aby měnová dominance jejich likvidních aktiv odpovídala odtoku likvidity podle jednotlivých měn.

Podle článků 10 až 12 Nařízení 2015/61 se likvidní aktiva dělí na aktiva úrovně I (a), aktiva úrovně II A (b) a aktiva úrovně II B (c):

a) aktiva úrovně I

- Mince a bankovky.
- Expozice vůči centrálním bankám (ECB, centrální banka členského státu, nebo třetí země za předpokladu, že splňuje požadavky Nařízení CRR, čl. 114 odst. 2).
- Aktiva v podobě pohledávek vůči ústředním a regionálním vládám členských států či vládám třetích států (splnění podmínky dle nařízení CRR, čl. 114 odst. 2 a subjektů veřejného práva (za předpokladu, že jsou posuzovány jako předchozí pohledávky).
- Aktiva v podobě pohledávek vůči ústředním a regionálním vládám z třetích států, pokud nebyly uznány podle předchozího bodu za předpokladu, že jej může

banka uznat za aktivum úrovně I pouze za účelem krytí čistého odtoku likvidity v krizovém období, ke kterému dojde ve stejné měně.

- Aktiva emitována úvěrovými institucemi, které jsou založeny nebo registrovány vládou členského státu, která má povinnost ekonomicky se podílet na fungování úvěrové instituce, nebo úvěrovou institucí, jejímž účelem je podpora cílů veřejné politiky vlády (nejméně 90 % poskytovaných úvěrů je zaručenou vládou).
- Expozice ve formě krytých dluhopisů mimořádně vysoké kvality (musí splňovat řadu požadavků podle článku 10 odst. 1 písm. f) Nařízení 2015/61). Tržní hodnota dluhopisů podléhá srážce minimálně o 7 %.
- Aktiva v podobě pohledávek vůči mezinárodním rozvojovým bankám, či mezinárodním organizacím, dle článku 117 odst. 2 a čl. 118 Nařízení CRR (např. Evropský investiční fond, Karibská rozvojová banka, Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj apod.).

b) aktiva úrovně II

- Aktiva představující pohledávky vůči regionálním vládám, subjektům veřejného práva z členského státu nebo jimi zaručená aktiva, vůči jejichž expozicím je přidělena riziková váha 20 % dle článku 115 a 116 Nařízení CRR.
- Aktiva představující pohledávky vůči ústředním či regionálním vládám, centrálním bankám a subjektům veřejného práva ze třetích zemí nebo jimi zaručená aktiva, vůči jejichž expozicím je přidělena riziková váha 20% dle článku 115 a 116 Nařízení CRR.
- Expozice ve formě krytých dluhopisů, které splňují požadavky článku 11 odst. 1 písm. c) Nařízení 2015/61.
- Expozice ve formě krytých dluhopisů ze třetích zemí splňující požadavky článku 11 odst. 1 písm. d) Nařízení 2015/6.
- Korporátní dluhové cenné papíry, kterým byl přidělen adekvátní stupeň kvality, velikost jejich emisí činí nejméně 250 milionu EUR (či ekvivalent národní měny) a maximální doba emise je v době vydání 10 let. Tržní hodnota těchto aktiv podléhá srážce nejméně 15 %.

c) aktiva úrovně III

- Expozice ve formě cenných papírů zajištěných aktiv po sekuritizaci podle článku 13 Nařízení 2015/61.
- Korporátní dluhové cenné papíry, kterým byl přidělen adekvátní stupeň kvality, velikost jejich emisí činí nejméně 250 milionu EUR (či ekvivalent národní měny) a maximální doba emise je v době vydání 10 let. Tržní cena tohoto aktiva podléhá srážce 50 %.
- Akcie za předpokladu, že tvoří součást hlavního akciového indexu, jsou denominovány v měně členského státu banky (v opačném případě jsou považovány za aktiva úrovně 2B jen výše, která pokrývá čistý odtok likvidity v krizovém období), a pokud jsou prokazatelně spolehlivým zdrojem likvidity kdykoli v krizovém období (pokud pokles ceny akcie během 30ti denního krizového období nepřesáhne 40%). Tržní cena tohoto aktiva podléhá srážce 50 %.
- Závazné likvidní přísliby s omezeným použitím, poskytnuté ECB, centrální bankou členského státu či třetího státu za předpokladu splnění podmínek článku 14 Nařízení 2015/61 (např. v nerizikovém období podléhá příslib provizi či doba poskytnutí je delší než 30ti denní krizové období).
- Expozice v podobě vysoce kvalitních krytých dluhopisů, které splňují požadavky článku 12 odst. 1 písm. e) Nařízení 2015/61 (např. velikost emisí činí minimálně 250 milionu EUR, emitent zpřístupní pro investory informace podle Nařízení CRR alespoň jednou za 3 měsíc apod.). Tržní cena tohoto aktiva podléhá srážce 30 %.
- Neúročená aktiva bank, které z náboženských důvodů nemohou držet úročená aktiva, jež představují aktiva vůči centrální bankám, ústředním nebo regionálním vládám nebo subjektům veřejného práva ze třetí země, případně jimi vystavené záruky, a tyto aktiva obdržely od ratingové agentury adekvátní stupeň kvality. Tržní cena tohoto aktiva podléhá srážce 50 %.

Podle článku 17 Nařízení 2015/61 musí být rezerva v oblasti likvidity tvořena nejméně 60 % aktiv úrovně 1, 30% aktiv úrovně 1 bez dluhopisů s mimořádně vysokou kvalitou (dluhopisy spadající pod aktiva úrovně 1) a maximálně z 15 % může být tvořena aktivy úrovně 2B.

### 6.2.2. Odtok likvidity

Odtok likvidity je upraven v člancích 22 až 31 Nařízení 2015/61. Podle článku 22 se vypočítá jako násobek nevyplacených zůstatků a různých druhů závazků. Zahrnuje následující položky vynásobené příslušnou sazbou odtoku:

- aktuální nezaplacené částky za retailové vklady, které se dělí podle článku 24 na
  - stabilní, ty jsou pojištěny podle příslušných právních předpisů EU a vynásobí se sazbou 5 %, případně sazbou 3 % u vkladů do výše 100 000 EUR a
  - jiné retailové vklady, ty se vynásobí sazbou 10 až 20 % v závislosti na naplnění kritérií dle článku 25,
- stávající nezaplacené částky za ostatní závazky, které dosáhly splatnosti a mohou být vyžadovány nebo je u nich očekáváno, že je banka splatí v následujících třiceti dnech, těmi jsou
  - podle článku 27 provozní náklady, které se vynásobí sazbou 5 – 25 % v závislosti na splnění podmínek tohoto článku (je možné vynásobit i sazbou 100 % v případě vkladů z korespondenčního bankovníctví nebo makléřství, nebo v případě vkladů u centrálních bank) a
  - jiné závazky podle článku 28, které se násobí sazbou 0 až 100 % v závislosti na splnění podmínek tohoto článku, např. sazba 0 % bude použita u závazků z vlastních provozních nákladů, sazba 40 % u závazků vyplývajících z vkladů centrálních bank, ústředních vlád a jiných subjektů veřejného práva (v případě požadovaného pojištění vkladů se násobí sazbou 20 %) a sazbou 100 % pro dluhopisy a jiné dluhové cenné papíry, které nejsou nabízeny výhradně na retailovém trhu,
- dodatečný odtok podle článku 30. Tím je například předmět finančního zajištění, kromě hotovosti a aktiv úrovně, které slouží bance k zajištění kontraktů podle přílohy II Nařízení CRR (úrokové a měnové futures, swapy úrokových sazeb v různých měnách apod.) a úvěrových derivátů, podléhající odtoku ve výši 20 % (v případě adekvátního pojištění 10 %),
- maximální částka, kterou je možno čerpat v průběhu třiceti dní ze závazných úvěrových a likvidních příslibů. Tím je podle článku 31 jakýkoli závazný, nevyčerpaný záložní příslib, který by byl využit k refinancování dluhových závazků zákazníka v situacích, kdy není takový zákazník schopen konvertovat tento dluh na finančních trzích. Sazby, kterými se tyto položky vynásobí, rovněž upravuje článek 31,

- dodatečný odtok likvidity za ostatní produkty a služby, kterými jsou podle článku 23 např. sjednané, ale dosud nevyčerpané hypoteční úvěry, kreditní karty nebo přečerpaní. Sazba odtoku u těchto položek je posuzována orgány EBA, kterou musí banky minimálně jednou ročně informovat o těchto produktech,
- nově bude na základě Nařízení 2018/1620 přidán článek 31a, který doplňuje výčet odtoků o závazky a přísliby, na které se nevztahují předchozí ustanovení. Jsou to odtoky, které se stanou splatnými do třiceti dnů a vynásobí se sazbou odtoku ve výši 100 % (od 20.4. 2020).

Obecně lze shrnout odtoky na retailová depozita, korporátní depozita a korporátní depozita pro mezibankovní financování.<sup>131</sup>

### 6.2.3. Přítok likvidity

Od odtoku likvidity se odečte následující přítok likvidity za krizových podmínek podle článků 32 až 34 Nařízení 2015/61. Podle článku 32 se přítok posuzuje za období třiceti dní, skládá se pouze z expozic, které nejsou po splatnosti a u kterých nemá banka důvodné pochybnosti, že v průběhu těchto třiceti dní nebudou plněny. Přítoku se udělí sazba 100 % u těchto:

- peněžní částky splatné od centrálních bank a klientů se zbytkovou splatností nepřesahující 30 dní,
- peněžní částky splatné z transakcí financování maržových obchodů plně či téměř plně finančně zajištěných se zbytkovou splatností do třiceti dní,
- peněžité částky splatné z cenných papírů se splatností do třiceti dní,
- peněžité částky splatné z pozic kapitálových nástrojů z hlavního indexu a jsou splatné do třiceti dní. Jsou jimi v hotovosti vyplacené dividendy a peněžní hotovost splatná z prodaných, ale dosud nezaplacených akciových nástrojů.

Dalším přítokům je přiřazována přítoková sazba ve výši 0 až 100 %, v závislosti na podmínkách článku 32 odst. 3 Nařízení 2015/61. Přítok likvidity je limitován podle článku 33 Nařízení 2015/6. Obecně jsou banky povinny omezit přítok na 75 % celkové hodnoty likvidity. Jsou však výjimky z tohoto pravidla:

- podle odstavce 2 může banka úplně nebo částečně vyjmout položku přítoku z limitu po předchozím souhlasu příslušného orgánu v případě, že přítok

<sup>131</sup>CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 348



pochází od mateřského nebo dceřiného podniku banky nebo v případě, že odtok je vzájemně závislý s přítokem (článek 24 Nařízení 2015/6),

- podle odstavců 3 až 5 nejsou cíleny na banky, ale na jiné úvěrové společnosti, jejichž hlavní činností jsou např. leasingové smlouvy, financování za účelem motorových vozidel nebo spotřebitelské úvěry,

#### **6.2.4. Podávání zpráv o likviditě**

V člancích 415 až 425 Nařízená CRR jsou stanovena pravidla pro podávání zpráv o likviditě. Podle článku 415 jsou banky povinny podávat tyto zprávy příslušným orgánům členských států, v našem případě ČNB. Zprávy musí banky podávat o likvidních aktivech (článek 416), o odtoku likvidity (článek 420 až 424) a přítokech likvidity (článek 425). V člancích 415 až 425 je kromě povinnosti podávat zprávy o likviditě, popsán i postup oceňování likvidních aktiv, odtoků i přítoků. Tento postup je podrobněji popsán v novelizačním Nařízení 2015/61, podle kterého jsem popsal tyto postupy výše.

#### **6.2.5. Pravidla likvidity podle Zákona o bankách**

V Zákoně o bankách §14 je stanoveno, že pobočka banky z jiného než členského státu je povinna dodržovat pravidla likvidity, které stanoví ČNB vyhláškou. Toto ustanovení však nemá doposud žádné uplatnění v praxi, protože v České republice nepůsobí žádná pobočka banky z jiného, než členského státu (členského státu EU a EHP).<sup>132</sup> Vyhláškou, na kterou zákon odkazuje, je Vyhláška č. 163/2014 Sb. Ta ale nijak likviditu neupravuje. Pro případ, že by se na finančním trhu objevila nějaká pobočka banky z jiného než členského státu, v § 92 odkazuje na úpravu bank, čili na úpravu podle Nařízení CRR, případně Nařízení 2015/61.

### **6.3. Požadavek stabilního financování**

Na rozdíl od požadavků LCR je požadavek stabilního financování (NSFR) vyžadován k zajištění dlouhodobé likvidity.<sup>133</sup> Tento požadavek má banky přimět financovat dlouhodobé obchody stabilními zdroji a posoudit odolnost banky vůči krizi trvající déle než rok.<sup>134</sup> Poměřovány jsou položky, které vyžadují stabilní financování, s položkami, které zajišťují stabilní financování. Cílem je větší odolnost bank proti nelikviditě tím, že bude posílen objem

---

<sup>132</sup>ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 204 (§ 14)

<sup>133</sup>ELEK, Štefan, in LIŠKA, Petr (ed). *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 204 (§ 14)

<sup>134</sup>CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 348

stabilních finančních zdrojů tak, aby nebylo ohroženo jejich financování v dlouhodobém měřítku. V praxi bude muset banka nastavit dlouhodobější zdroje financování pro dlouhodobější úvěry. Tyto dlouhodobější zdroje financování jsou však pro banky dražší, a proto mohou mít tyto požadavky pro klienty negativní důsledky. Tím, že bude pro banky nákladnější udržovat zdroje financování, mohou stoupnout úrokové sazby úvěru, případně může být ze strany bank patrná větší neochota poskytovat úvěry, což bude mít za následek zkomplikování podmínek pro poskytnutí úvěru. Banky se také mohou více orientovat na financování na mezibankovním trhu namísto financování založené na retailových vkladech.<sup>135</sup>

Požadavek stabilního financování lze znázornit takto<sup>136</sup>:

$$NSFR = \frac{\text{dostupný objem stabilních finančních zdrojů}}{\text{požadovaný objem stabilních finančních zdrojů}} > 100\%$$

Nařízení CRR v článku 413 pouze definuje NSFR a odkazuje na články 427 a 428, ve kterých jsou stanoveny požadavky na podávání zpráv o NSFR, aby bylo možno posoudit dostupnost stabilního financování (článek 427) obdobně jako u podávání zpráv o LCR a položky které vyžadují stabilní financování (článek 428). Těmi jsou např.:

- likvidní aktiva (podle článku 416),
- cenné papíry a nástroje peněžního trhu, které nejsou zahrnuty v předchozím bodu,
- majetkové cenné papíry nefinančních subjektů, které jsou zahrnuty do hlavního indexu uznaného regulovaného trhu,
- ostatní majetkové cenné papíry,
- zlato a ostatní drahé kovy,
- deriváty, pohledávky.

Podle článku 510 Nařízení CRR měla Komise předložit EP návrh do konce roku 2016, který by stanovil způsoby stabilního financování s účinností od roku 2018. Tento návrh měla předložit na základě zprávy EBA, v které by bylo posouzeno, jak vhodně nastavit pravidla stabilního financování s případnými dopady na ekonomiku. EBA tuto zprávu vydala koncem roku 2015,<sup>137</sup> ale ještě nebyl přijat žádný konkrétní právní dokument, který by tuto oblast

---

<sup>135</sup>BLÁHOVÁ, Naďa. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 335-336

<sup>136</sup>CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. s. 348

<sup>137</sup>EBA/Op/2015/22

upravoval. V současné době (od roku 2016) je však projednáván návrh nařízení, kterým by bylo změněno Nařízení CRR, mimo jiné v oblasti čistého stabilního financování.

## 7 Regulace na individuálním a konsolidovaném základě

Kapitálová přiměřenost je jednak vyžadována vůči jedné bance, která musí při propočtech kapitálové přiměřenosti vycházet pouze ze své obchodní činnosti, svých aktiv a pasiv a vše musí zaznamenávat ve svém vlastním účetnictví.<sup>138</sup>

Banka ale může být součástí většího tzv. konsolidačního celku. Kapitálové požadavky pak mohou být požadovány i u těchto konsolidačních celků, protože bance mohou vznikat další rizika, právě v důsledku účasti v tomto celku. Při posuzování konsolidačního celku se neposuzují jednotlivé osoby patřící do této skupiny, to probíhá pouze na individuálním základě. Ale posuzují se vlivy ostatních osob skupiny na banku. Z důvodu velikosti konsolidačních celků a většinou i přeshraničního přesahu je nezbytná spolupráce mezi orgány dohledu a regulace jednotlivých členských států a Evropské unie.<sup>139</sup>

### 7.1. Kapitálové požadavky

Kapitálové požadavky jsou banky povinné splňovat na individuálním základě podle článku 6 odst. 1 nařízení CRR. Z tohoto požadavku jsou podle článku 10 vyňaty banky, které jsou trvale přidružené k ústřednímu subjektu (takový, který vykonává nad bankou dohled), a které sídlí v témže státě jako ústřední subjekt, pokud splňují následující podmínky:

- závazky ústředních subjektů a přidružených institucí jsou společné a nerozdílné nebo ústřední subjekt plně ručí za závazky přidružené banky,
- platební schopnost a likvidita jak ústředního subjektu tak přidružené banky jsou sledovány jako celek dle konsolidovaných účetních uzávěrek těchto institucí,
- vedoucí orgány ústředního subjektu jsou oprávněny vydávat pokyny vedoucím orgánům přidružené banky.

Členské státy mohou v souvislosti s touto výjimkou uplatňovat vnitrostátní právní předpisy za předpokladu, že nejsou v rozporu s Nařízením CRR a Směrnicí CRD IV.

Mateřské banky musí v členských státech plnit kapitálové požadavky (i požadavky pákového poměru) na konsolidovaném základě podle článku 11 a 18 Nařízení CRR. K tomu musí mít mateřské a jejich dceřiné banky podle článku 11 řádnou organizační strukturu

---

<sup>138</sup>PAVLÁT, Vladislav, KUBÍČEK, Antonín. *Regulace a dohled nad finančními trhy*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. s. 28

<sup>139</sup>Tamtéž

a adekvátní mechanismy vnitřní kontroly k zajištění řádného zpracování a předávání údajů ke konsolidaci. Banka, která je kontrolována holdingovou, nebo smíšenou holdingovou institucí, plní podle odst. 2 článku 11 povinnosti na základě konsolidované situace dané holdingové instituce. Pokud je u banky uplatněna výjimka pro trvale přidružené instituce, ústřední subjekt, ke kterému je přidružena, plní kapitálové požadavky na základě celku konsolidované situace tvořeného ústředním subjektem a přidruženou bankou.

Kapitálové rezervy podle Směrnice CRD IV jsou požadovány jak na individuálním, tak konsolidovaném základě.

## 7.2. Požadavky likvidity

Banky plní požadavky likvidity na individuální základě, podle článku 6 odst. 4 Nařízení CRR. Banka a její dceřiné společnosti mohou být však těchto požadavků částečně nebo úplně zproštěny za předpokladu, že požadavky likvidity budou vůči ní uplatňovány jako nad jedinou podskupinou v případě, že splní všechny následující podmínky:

- mateřská banka splňuje požadavky likvidity na konsolidovaném základě, nebo dceřiná banka splňuje tyto podmínky na subkonsolidovaném základě,
- mateřská banka na konsolidovaném základě nebo dceřiná banka na subkonsolidovaném základě neustále dohlíží na likviditu všech institucí skupiny nebo podskupiny. Musí být zajištěna dostatečná likvidita všech institucí,
- mateřská a dceřiná banka mezi sebou uzavřou smlouvu, na základě které bude umožněn volný pohyb finančních prostředků mezi nimi tak, aby mohly plnit své individuální i společné závazky podle splatnosti. Tomuto nesmí bránit žádná existující nebo předpokládaná faktická nebo právní překážka.

Od podmínek likvidity může být upuštěno za splnění předchozích podmínek i pro banky a její dceřiné společnosti, pokud jsou všechny tyto instituce v jedné podskupině pro účely likvidity povoleny v jednom členském státě. Pokud jsou však instituce jedné podskupiny pro účely likvidity povoleny ve více členských státech, mohou být zbaveny povinnosti likvidity na individuální základě, pokud budou postupovat podle článku 21 Nařízení CRR (společné rozhodnutí o úrovni uplatňování požadavků na likviditu) a dohodnou se na:

- hodnocení souladu organizace a ošetření rizika likvidity v rámci jedné podskupiny pro účely likvidity s podmínkami dle článku 86 Směrnice CRD IV,

- rozdělení objemu, umístění a vlastnictví požadovaných likvidních aktiv pro účely likvidity v jedné podskupině,
- stanovení minimálního objemu likvidních aktiv, která má držet banky, u které bude upuštěno od požadavků likvidity,
- přísnější podobě parametrů než jsou požadovány u likvidity podle Nařízení CRR,
- neomezené sdílení veškerých informací mezi orgány banky,
- plné chápání důsledků této výjimky.

Na konsolidovaném základě jsou požadavky likvidity uplatňovány v případě splnění výjimek z individuálních požadavků. Obecné pravidlo konsolidovaných požadavků likvidity je předpokládáno pouze v případě, že mateřskou institucí je holdingová společnost, případně smíšená finanční holdingová společnost, a to podle článku 11 odst. 3 Nařízení CRR.

Možnost upustit od řízení likvidity na individuálním základě z důvodu jeho řízení na konsolidovaném základě umožní bankám manipulaci s likvidními prostředky, která byla donedávna omezena. Bylo tomu tak, ačkoli jsou v EU zakázána omezení volného pohybu kapitálu. Tato omezení cílila na omezení odlivu kapitálu ze společností. V praxi se mohlo stát, že jedna společnost v rámci konsolidační skupiny měla přebytek likvidního kapitálu, ten však nemohla poskytnout jiné společnosti, která trpěla jeho nedostatkem.<sup>140</sup> Dnes je však možnost konsolidované řízení likvidity, které je tím bankám značně usnadněno.

---

<sup>140</sup>BLÁHOVÁ, Nad'a. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. s. 237

## 8 Závěr

Právní úprava regulace bankovníctví doznala v důsledku finanční krize z roku 2008 v posledních letech značné množství změn v podobě nových právních předpisů a v nich obsažených nových nástrojů a způsobu regulace. Propracovaná, rozsáhlá a víceúrovňová právní úprava s sebou přináší jistou míru nepřehlednosti a s ní související nejednoznačné právní posouzení. Vzhledem k významnosti bank, rizikům pramenících z působení banky pro celé hospodářství a globalizaci bankovníctví, díky kterému jsou jednotlivé banky součástí velkých, mnohdy nadnárodních finančních skupin je nemyslitelné, že by dnes regulace byla prováděna pouze na národní úrovni. Naopak z těchto důvodů je žádoucí, aby napříč Evropskou unií byla nastavena jednotná pravidla pro všechny domácí banky a spolupráce mezi jednotlivými státy a jejich orgány dohledu a regulace. Každá mince má dvě strany a i v tomto případě tomu nebude jinak. Právě jednotně nastavená pravidla napříč Evropskou unií, v některých případech i harmonizovaná česká právní úprava s sebou přináší i nezbytnou druhou stranu mince, kterou je neurovnaná právní úprava obsažená ve větším počtu právních předpisů různé právní síly, které na sebe navzájem odkazují.

Východiskem dnešní bankovní regulace je činnost Basilejského výboru, jehož výsledkem je soubor pravidel Basel III. Tento regulační rámec byl přijat orgány Evropské unie a pravidla v něm obsažena byla v podstatě převtělena do právních předpisů Evropské unie a posléze také do právních předpisů České republiky.

Kapitálové požadavky jako jedny z hlavních regulatorních pravidel jsou upraveny Nařízením o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a Směrnicí o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky na unitární úrovni. Část regulace je pak upravena národními předpisy jako Zákonem o bankách a Vyhláškou o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

Požadavky na likviditu jsou upravovány rovněž Nařízením o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky, Nařízením 2015/61, které jej doplňuje. Na národní úrovni jsou regulovány především Zákonem o České národní bance, Zákonem o Bankách a doplněno vyhláškami.

Shrnutí jednotlivých pravidel regulace z těchto právních předpisů považuji za nutné k pochopení dané problematiky, která je podrobována neustálému vývoji a sním související frekventované legislativní činnosti.

Mnohost pramenů právní úpravy regulace je cenou za stabilnější a bezpečnější bankovní sektor, a v podstatě i celé hospodářství. Nová pravidla však ještě nebyla prověřena krizovým stavem, a proto finální hodnocení efektivity a kvality regulatorních nástrojů bude posouzeno až takový stav nastane.



## Seznam literatury:

### Monografie:

1. BABOUČEK, Ivan a kol. *Regulace činnosti bank*. 3. vydání. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2009. 318 s.
2. BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck. 2012. 549 s.
3. BLÁHOVÁ, Nad'a. *Rizika bank a jejich regulace*. Jesenice: Ekopress, 2018. 283 s.
4. CIPRA, Tomáš. *Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II*. Praha: Ekopress 2015. 495 s.
5. JUROŠKOVÁ, Lenka. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Auditorim, 2012. 174 s.
6. LIŠKA, Petr, DŘEVÍNEK, Karel, ELEK, Štefan, KOTÁB, Petr, RÝDL, Tomáš. *Zákon o bankách. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 668 s.
7. MEJSTRÍK, Michal a kol. *Bankovníctví v teorii a praxi*. Praha: Karolinum. 2014. 853 s.
8. PAVLÁT, Vladislav, KUBÍČEK, Antonín. *Regulace a dohled nad finančními trhy*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010. 226.s
9. PIHERA, Vlastimil, Aleš SMUTNÝ a Pavel SÝKORA. *Zákon o bankách – komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, 517 s.
10. POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2013.
11. REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovníctví*. 3. vydání. Praha: Management press, 2011. 558 s.
12. REVENDA, Zbyněk. *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Nad zlato. 1993. 126 s.
13. RÝDL, Tomáš a kol.. *Zákon o České národní banky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 344 s.
14. ŽÁK, Milan a kol. *Velká ekonomická encyklopedie*. 2. vydání. Praha: LINDE Praha, 2002. 886 s.

### Právní předpisy:

1. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1620 ze dne 13. července 2018, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/61, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o požadavek na úvěrové instituce týkající se krytí likvidity
2. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/61 ze dne 10. října 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013, pokud jde o požadavek na úvěrové instituce týkající se krytí likvidity

3. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26.června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012
4. Opatření obecné povahy České národní banky I/2018 ze dne 8.3. 2018
5. Opatření obecné povahy České národní banky II/2018 ze dne 17.5. 2018
6. Opatření obecné povahy České národní banky IV/2018 ze dne 29.11. 2018
7. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a investičními podniky, o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES
8. Vyhláška č. 163/2014 Sb., vyhláška o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění pozdějších předpisů
9. Vyhláška č. 253/2013 Sb., Vyhláška, kterou se stanoví podmínky tvorby povinných minimálních rezerv, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 21/1992 Sb., zákon o bankách, ve znění pozdějších předpisů
11. Zákon č. 6/1993 Sb., zákon o české národní bance, ve znění pozdějších předpisů

### Internetové zdroje:

1. *Basilejský výbor* [online]. cnb.cz, 23.2. 2018 [cit. 20.4.2019]. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/mezinarodni-aktivity/basilejsky-vybor/index.html>>
2. ČERNOHORSKÝ, Jan a kol. *The Challenges of Basel III for the Czech Banking Sector* [online]. 2011 [cit. 24.4. 2016]. Dostupné na:<  
<[http://www.opf.slu.cz/kfi/icfb/proc2011/pdf/08\\_Cernohorsky.pdf](http://www.opf.slu.cz/kfi/icfb/proc2011/pdf/08_Cernohorsky.pdf)>
3. FIŠEROVÁ, Marskéta. *ČNB ponechává sazby ke krytí systémového rizika beze změny.* [online]. čnb.cz, 30.7. 2018 [cit. 23.4. 2019]. Dostupné na <  
<<https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-ponechava-sazby-rezervy-ke-kryti-systemoveho-rizika-beze-zmeny/>>
4. KABELÍK, Karel. *Bankovní regulace: Trendy a dopady* [online]. Praha: Česká bankovní asociace, 2015. 60 s. [cit. 21.4. 2019]. Dostupné na <  
<[https://www.czechba.cz/sites/default/files/cba\\_banking\\_regulation\\_trends\\_and\\_impacts\\_karel\\_kabelik.pdf](https://www.czechba.cz/sites/default/files/cba_banking_regulation_trends_and_impacts_karel_kabelik.pdf)>

5. *Kapitálové požadavky na banky* [online]. consilium.europa.eu, 12.3.2019 [cit. 15.4. 2019]. Dostupné na <<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/banking-union/single-rulebook/capital-requirements/>>
6. MALOVANÁ, Simona. *Banks' Capital Surplus and the Impact of Additional Capital Requirements*. [online]. čnb.cz, 8/2017 [cit. 24.4.2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research\\_publications/cnb\\_wp/cnbwp\\_2017\\_08.pdf](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/en/economic-research/galleries/research_publications/cnb_wp/cnbwp_2017_08.pdf)>
7. MALOVANÁ, Simona. *Přebytek kapitálu tuzemských bank a jeho souvislosti s kapitálovými požadavky*. [online]. čnb.cz, 6.2. 2018 [cit. 24.4.2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/cs/o\\_cnb/cnblog/Prebytek-kapitalu-tuzemskych-bank-a-jeho-souvislosti-s-kapitalovymi-pozadavky/](https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Prebytek-kapitalu-tuzemskych-bank-a-jeho-souvislosti-s-kapitalovymi-pozadavky/)>
8. *Měnově politické nástroje: Povinné minimální rezervy*. [online]. cnb.cz, cit. 25.4.2019. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/mp-nastroje/>>
9. *Oznámení o minimální výši ukazatele kapitálového poměru od 1.3. 2019* [online]. kb.cz, 5.3. 2019 [cit. 25.4. 2019]. Dostupné na <<https://www.kb.cz/cs/o-bance/vse-o-kb/povinne-uverejnovane-informace/releases/announcement-on-the-minimum-capital-ratio-requirem>>
10. SKOŘEPA, Michal. *Systémové riziko a kapitál českých bank*. [online]. čnb.cz. 1.10. 2014[cit. 24.4.2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/cs/o\\_cnb/cnblog/Systemove-riziko-a-kapital-ceskych-bank/](https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Systemove-riziko-a-kapital-ceskych-bank/)>
11. SŮVOVÁ, Helena. *Co jsou a co přinesou bankám kapitálové rezervy?* [online]. Čnb.cz , 29.11. 2013 [cit. 23.4. 2019]. Dostupné na <[https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro\\_media/clanky\\_rozhovory/media\\_2013/cl\\_13\\_13\\_1129\\_suvova\\_bankovnictvi.html](https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2013/cl_13_13_1129_suvova_bankovnictvi.html)>
12. ZEMAN, Marek. *ČNB upravuje rezervy ke krytí systémového rizika u domácích systémově významných bank*. [online]. čnb.cz, 24.8. 2016 [cit. 23.4. 2019]. Dostupné na <<https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-upravuje-sazby-rezervy-ke-kryti-systemoveho-rizika-u-domacich-systemove-vyznamnych-bank/>>

### **Ostatní zdroje:**

1. European Banking Authority monitoring report on CET1 Instruments- First update, 20 July 2018. Dostupné na <<https://eba.europa.eu/documents/10180/2087449/CET1+report+Q2+2018+update.pdf>>

2. European Banking Authority report on the monitoring of Additional Tier 1 (AT1) instruments- Third update, 20 July 2018. Dostupné na  
<<https://eba.europa.eu/documents/10180/2087449/AT1+report+Q2+2018+update.pdf>  
>
3. Opinion of the European Banking Authority on own funds in the context of the CRR review. Dostupné na <  
<https://eba.europa.eu/documents/10180/1853903/EBA+Opinion+on+own+funds+in+the+context+of+the+CRR+review+%28EBA-Op-2017-07%29.pdf>>
4. ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY ze dne 21. listopadu 2018 k § 23, § 24 a § 25 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a k vyhlášce č. 253/2013 Sb., kterou se stanoví podmínky tvorby povinných minimálních rezerv

## **Abstrakt**

Ve své diplomové práci jsme se nejprve zabýval obecnými teoretickými východisky bankovního sektoru, důvody a způsoby jeho regulace. Dále jsem shrnul podmínky vstupu bank na bankovní trh v České republice. Ze základních povinností bank, které musí dodržovat, jsem se nejprve věnoval kapitálovým požadavkům. Tyto požadavky jsou na banky kladeny několika právními předpisy jak na národní tak evropské úrovni, díky čemuž jsou tyto podmínky nepřehledné. Z těchto důvodu jsem je přehledně uspořádal. Druhou povinností bank, které jsem se věnoval, byla přiměřenost likvidity rovněž podle národní i evropské úpravy. Cílem mé práce bylo tyto požadavky uspořádat a vytvořit ucelený přehled těchto požadavků, a to ve světle aktuální právní úpravy.

## **Abstract**

In my diploma thesis I've dealt with general theoretical basis of the banking sector and with methods and reasons of regulation. Further I have summarized conditions that banks have to fulfil to enter the banking market of the Czech Republic. In addition, I've dealt with the basic bank duties. Firstly, I've dealt with capital requirements, which are required by national and European legislation, for this reason they are confusing. In reason to make these requirements clearer, I have organized them properly. Secondly I have dealt with a liquidity requirements, that are also required by both national and European legislation. The aim of my diploma thesis was to sort these requirements clearly under current legislation.

**Klíčová slova:**

Regulace

Bankovníctví

Bankovní licence

Kapitálová přiměřenost

Přiměřenost likvidity

Basel III

**Keywords:**

Regulation

Banking

Banking license

Capital adequacy

Adequacy of liquidity

Basel III